విషయసూచిక

శ్రీ రామకృష్ణ ప్రభ

చందాదారులకు

౧. పత్రిక ప్రతిమాసము 20-వ తేదీన వెలువరింపఁబడును. ఒక వారము, పదిరోజులు చూచి ప్రతి మీకు అందకపోయినయెడల ఉత్తరము వ్రాయుఁడు.

౨. సంవత్సర చందా రు. 3 లు మాత్రమే. జనవరి నెల నుండిగాని జూలై నెల నుండిగాని చందాదారులుగఁ జేరవచ్చును. ఇతర మాసములలోఁ జేరఁదలచు వారికి జనవరి నెల నుండిగాని జూలై నెల నుండిగాని సంచికలు చేర్చిపంపఁబడును. విడిప్రతి రూ. ౦—౬—౦ లు. హిగిన్‌బాదంస్ వారి స్టాలులోఁగాని, మీ పత్రిక ఏజెంటును గాని అడుగుఁడు.

3. ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములు వీలైనంతవఱకు ఇంగ్లీషున వ్రాయుచు మీ చందాదారు సంఖ్య నుదాహరింపుఁడు. ఉత్తరములను "మేనేజరు, శ్రీరామకృష్ణప్రభ" అను చిరునామాకు వ్రాయుఁడు.

౪. చిరునామాయందు ఎట్టిమార్పుగలిగినను 10-వ తారీఖునకు ముందుగా మా కార్యాలయమునకుఁ దెలుపవలయును. లేనిచో, పత్రిక పూర్వపు చిరునామాకే పంపఁబడును.

వ్యాసకర్తలకు

౧. కేవలము నైతిక ధార్మిక వైజ్ఞానిక విషయకములైన వ్యాసములేకాక, సాహిత్యమునకును కవిత్వమునకును సంబంధించిన ఏ వ్యాసములైనను బంపవచ్చును. సులభ సుందరమగు గ్రాంథిక భాషలో వ్రాయవలయును.

౨. వ్యాసములు అచ్చులో మూఁడు పుటలకు మించరాదు. ప్రతి నెల మొదటి తేదీకి వ్యాసములు మాకు అందవలెను.

3. వ్యాసములను, విమర్శకుఁ బంపు గ్రంథములను, వినిమయముగఁ బంపెడి పత్రికలను "సంపాదకుఁడు, శ్రీ రామకృష్ణ ప్రభ శ్రీ రామకృష్ణ మిషన్ స్టూడెంట్స్ హోమ్, మైలాపూరు, చెన్నపురి" అను చిరునామాకు వ్రాసి పంపవలెను.

౪. వ్యాసము తిరుగఁ బంపఁబడవలయుననుచోఁ దగు పోస్టేజి చేర్చి పంపవలయును.

శ్రీరామకృష్ణ ప్రభ

సంపుటము ౯ } ౧౯౫౨ – నవంబరు : : నందన – కార్తీకము { సంచిక ౫

పరాపూజ స్తోత్రమ్

జగద్గురు శ్రీమచ్ఛంకరాచార్యులవారు

శ్లో. పూర్ణస్యా వాహనం కుత్ర సర్వాధారస్య చాసనమ్ ।
స్వచ్ఛస్య పాద్యమర్ఘ్యంచ శుద్ధస్యాచ మనంకుతః. ॥౧॥

శ్లో. నిర్మలస్య కుతఃస్నానం వస్త్రం విశ్వో దరస్యచ ।
నిరాలంబ స్యోపవీతం పుష్పం నిర్వాసనస్యచ. ॥౨॥

శ్లో. నిర్లేపస్య కుతో గంధో రమ్యస్యాభరణం కుతః ।
నిత్యతృప్తస్య నైవేద్యం తాంబూలంచ కుతో విభోః. ॥౩॥

శ్లో. ప్రదక్షిణా హ్యనంతస్య హ్యద్వయస్య కుతోనతిః ।
వేదవాక్యైరవేద్యస్య కుతః స్తోత్రం విధీయతే. ॥౪॥

శ్లో. స్వయం ప్రకాశమానస్య కుతో నీరాజనం విభోః ।
అంతర్బహిశ్చ పూర్ణస్య కథ ముద్వాసనం భవేత్. ॥౫॥

శ్లో. ఏవమేవ పరాపూజా సర్వావస్థాసు సర్వదా ।
ఏకబుద్ధ్యాతు దేవేశే విధేయా బ్రహ్మవిత్తమైః. ॥౬॥

ఓం నమో భగవతే శ్రీ రామకృష్ణాయ !

శ్రీ రామకృష్ణ వచనామృతము — 'మ.'

దక్షిణేశ్వర దేవాలయమున అంతరంగభక్తులతో గురురూపి శ్రీ రామకృష్ణుడు

ఆదివారము, 16 డిసెంబరు 1883,
మార్గశీర్ష బహుళ ద్వితీయ.

శ్రీ రామకృష్ణులవారు ముఖర్జీని జూచి యిట్లు పలుక నారంభించిరి: 'నీవు ధనికుడ వయినను భగవంతుని బిలుచుచుంటివి. ఇది చాల మంచిది. భగవద్గీతయందు యోగ భ్రష్టులే ధనికులై జన్మింతురని చెప్పబడి యున్నది.'

ముఖర్జీ :—(తన స్నేహితులవైపు తిరిగి నవ్వుచు) 'శుచీనాం శ్రీమతాం గేహే యోగ భ్రష్టోఽభిజాయతే.'

శ్రీరామ :—భగవానుడు తలంచినచో జ్ఞానులను సంసారమునందుంచగలడు. ఆయన యిచ్ఛవలననేకదా జీవము, జగత్తు - సమస్తము ను సృష్టింపబడినది.

ముఖర్జీ :—(నవ్వుచు) ఆయనకు ఇచ్ఛ యేమిటి? ఏదయిన కొదవ యున్నదా ?

శ్రీరామ :—అందలి తప్పేమి? జలము స్థిరమయినను జలమే, తరంగములతో నున్నను జలమే.

పాము చుట్ట చుట్టుకొనియున్నను పామే అట్లుగాక తిర్యగ్గతియందున్నను పామే. యజమాని ఊరకనే కూర్చున్నప్పు డే వ్యక్తియో పనిచేయుచున్నప్పుడును అత డా వ్యక్తియే యగును. జీవము, జగత్తు—వీని నెట్లు త్యజింపగలవు? అట్లు చేసినచో భారము తగ్గిపోవును. మారేడుపండునందలి గింజలు, తొక్క— ఇవన్నియు తీసినచో ఆ ఫలముయొక్క సంపూర్ణమైన తూనిక మనకు లభింపదు.

బ్రహ్మము నిర్లిప్తము. గాలిలో సుగంధము దుర్గంధము రెండును గలవు. కాని వాయువు నిర్లిప్తము. బ్రహ్మము, శక్తి—ఇవి రెండును అభేదములు. ఆద్యాశక్తియే జీవజగత్తుగా పరిణమించినది.

ముఖర్జీ :—పురుషుడు ఏల యోగభ్రష్టుడు కావలయును?

శ్రీ రామకృష్ణ గురుదేవు డీ విషయమున ఒక పాటయందలి కొన్ని చరణములను ప్రమాణముగ పాడి చాలించిరి. వాని భావము :

తల్లి గర్భమున యోగమునం దుంటిని. భూమిమీద బడి మన్ను దింటిని. రాత్రియందు నాభిసూత్రము ఖండింపబడినది, మాయా సూత్రము నెట్లు ఖండించుట?

కామకాంచనములే మాయ. ఈ రెంటిని మనస్సునుండి తొలగించినచో యోగము కలు

గును. ఆత్మ—పరమాత్మ అయస్కాంతము, జీవాత్మ సూది. భగవంతుడు తనవైపున కాక ర్షించినచో అదియే యోగము. కాని సూది యందు మన్నున్నచో అయమును కాంత మాకర్షింపదు. మట్టిని పూర్ణముగా తొల గించినచో ఆకర్షించును. కామకాంచన ములే ఈ మృత్తిక. దీనిని శుద్ధముచేయ వలయును.

ముఖర్జీ:—శుద్ధముచేయు టెట్లు?

(శ్రీ)రామ :—భగవంతుని వ్యాకులముతో పిలిచినచో ఆ కన్నీ రీ మట్టిని కడిగివేయును. అట్లు పరిశుద్ధముకాగనే అయస్కాంత మీ సూదిని తనవైపున కాకర్షించుకొనును. అంతట యోగము స్వయముగనే కలుగును.

ముఖర్జీ :—ఎంతటి చక్కని మాటలు!

(శ్రీ)రామ :—భగవంతునికొఱకు నీవు విల పించినచో తప్పక ఆయన దర్శనము లభిం చును; సమాధి కలుగును. యోగము సిద్ధి పొందినచో సమాధి కలుగును. భగవదర్థమై విలపించినచో కుంభకము తనంతట తానే కలు గును. అటుతర్వాత సమాధి.

మరియొకటి ధ్యానమార్గము. సహస్రార మున శివుడు విశేషరూపమున నున్నాడు. ఆయనను ధ్యానింపవలయును. శరీరము కుండ వంటిది. మనోబుద్ధులు జలము. సచ్చిదానందు డను సూర్యుడీ జలమున ప్రతిబింబించు చున్నాడు. ఈ సూర్యప్రతిబింబమును ధ్యానిం చుచున్నచో సూర్యుడే మనయందు దయగల్గి దర్శనమొసగును.

కాని సంసారియగువాడు సదా సాధు సంగము చేయవలయును. వానికి సాధుసంగ మత్యంతావశ్యకము. అది అందరకును ఆవ శ్యకమే. సన్న్యాసులకు సయితము అది ఆవశ్య కమే. అయినను సంసారులకే యది ఎక్కు వగా కావలయును. ఈ వ్యాధి యుండనే యున్నది—కామకాంచనములలో సర్వదా పడియుండవలయునుగదా!

ముఖర్జీ :—చిత్తము. ఈ వ్యాధి యుండనే యున్నది.

(శ్రీ)రామ :—సమస్తమును ఆయన కప్ప జెప్పుము. ఆయన యిష్టానుసారము చేయు గాక! నీవు పిల్లికూనవలె కేవలము భగవం తుని వ్యాకులముతో పిలుచుచుండుము. తల్లి పిల్లి ఎక్కడ తన్నుంచునో పిల్లకు దెలియదు. ఒకపుడు పడకపైనను మరియొకపుడు పొయిలో పలను నుంచవచ్చును.

ముఖర్జీ :—భగవద్గీతాది శాస్త్రముల పఠిం చుట శ్రేయస్కరము.

(శ్రీ)రామ :—ఊరక చదువుట వలనను వినుటవలనను ప్రయోజనమేమి? ఎందఱో పాలనుగూర్చి వినియున్నారు. అనేకులుచూచి యున్నారు. కాని కొందఱే త్రాగియున్నారు. భగవానుని దర్శింపవచ్చును; ఆయనతో ముఖాముఖిగా మాట్లాడవచ్చును. ప్రవర్తకత భక్తుని ప్రథమావస్థ. అపుడు శాస్త్రపఠనము చేయును, శాస్త్రములను వినును. పిదప అతడు సాధకుడగును. ఆ స్థితియందు భగవానుని బిలు చును. ధ్యానము చేయును. భగవన్నామ గుణకీర్తనము గావించును. అటుపిమ్మట సిద్ధు డగును. అపు డీశ్వరుని బుద్ధిపూర్వకముగా గ్రహించును. ఇతడు భగవద్దర్శనమునుబొందిన వాడు. తర్వాతి స్థితి సిద్ధులలో సిద్ధుడు. అది

చైతన్యదేవుని అవస్థవంటిది. అతడు ఒకపుడు వాత్సల్యభావముతో నుండును. మరియొకపుడు మధురభావముతో నుండును.

'మ.', రాఖాల్, లాటు, యోగీ మున్నగువారు దేవదుర్లభమగు భగవత్తత్త్వమును ముగ్ధులై వినుచుండిరి.

ముఖర్జీ వెళ్లుటకు సిద్ధపడి శ్రీ రామకృష్ణ గురుదేవునకు నమస్కరించి నిలుచుకొనియుండెను. శ్రీ రామకృష్ణులవారుగూడ ఆతని సమ్మానార్థమువలె లేచినట్లు లేచి నిలిచిరి.

ముఖర్జీ :—(నవ్వుచు) మీ రేల లేచుచున్నారు ?

శ్రీరామ :—(నవ్వుచు) లేచిన నేమి ? కూర్చున్న నేమి ? ఇందేమి తప్పు ? జలము స్థిరమయినను చలితమయినను జలమేకదా ! పెనుగాలిలో బడిన ఆకు గాలి యిష్టానుసారము కొట్టుకొనిపోబడును. నేను యంత్రమను. భగవానుడు యంత్రి.

ముఖర్జీ వెళ్లిపోయెను. 'మ.' ఇట్లు తలపోయ నారంభించెను : 'వేదాంతదర్శనానుసారిణి సమస్తమును స్వప్నతుల్యము. అయినను జీవము, జగత్తు, నేను—ఇవన్నియు మిథ్యలా ?' 'మ.' కొంతగా వేదాంతగ్రంథముల జదివియుండెను. అదియునుగాక అస్పష్టమగు వేదాంతము ప్రతిధ్వని **Kant, Hegel** మున్నగు జర్మనీ విద్వాంసుల విచారమునందు కొలదిగా పఠించియుండెను. కాని శ్రీ రామకృష్ణభగవానుడు దుర్బల మానవునివలె విచారము చేయలేదు—జగన్మాత వారికి సమస్త దర్శనములను గలిగించెను.—ఈ విషయముల గూర్చియే 'మ.' ఆలోచించుచుండెను.

కొంతసేపటికి శ్రీ రామకృష్ణ గురుదేవుడు 'మ.' తో నేకాంతముగ పడమటిదిక్కునందలి గుండ్రపువసారాయందు సంభాషించుచుండెను. ఎదుట గంగానది కలకల నినదములతో దక్షిణాభిముఖియై ప్రవహించుచుండెను. అది శీతకాలము. సూర్యభగవానుడు నైరృతిదిశయందింకను ప్రకాశించుచుండెను. ఎవరి జీవితము వేదమయమయ్యెనో, ఎవరి పలుకులు వేదాంతవాక్యములో ఎవరి శ్రీముఖారవిందమునుండి స్వయముగా శ్రీ భగవానుడే సంభాషించునో ఎవరి వచనామృతమున వేదము, వేదాంతము, భాగవతము—మున్నగు గ్రంథములు రూపొందెనో అట్టి అహేతుక కృపాసింధువు—పరమపురుషుడు, గురురూపధారియై తనతో మాటాడుచున్నట్లు 'మ.' గుర్తించెను.

'మ.' :—జగము మిథ్యయా ?

శ్రీరామ :—అది ఏల మిథ్యగావలయును? అదంతయు వేదాంత విచారవచనము. మొదట 'నేతి, నేతి'యన్న తత్త్వవిచారము చేయుచున్న బ్రహ్మము జీవుడు కాదు ; జగము గాదు ; చతుర్వింశతితత్త్వములును గావు—ఇట్లు అన్నియు స్వప్నములవలె స్ఫురించును. ఆపిదప అనులోమము విలోమము. అపుడు బ్రహ్మమే జీవజగత్తుగ నున్నట్లు గోచరించును.

నీవు మెట్లెక్కి డాబామీదికి వచ్చి చేరితివి. డాబా జ్ఞానమున్నంతవఱకును మెట్ల జ్ఞానమును నుండవలసినదియే. మిట్టనుగుర్తించి నపుడు పల్లమునుగూడ గణింపవలసినదియే.

డాబామీదికి బోయి చూచునపుడు డాబా ఏ వస్తువులతో— సున్నము, ఇసుక, ఇటుకలు—తయారు చేయబడినదియో మెట్లుగూడ ఆ వస్తుజాలముతోడనే నిర్మింపబడినదని నీవు

తెలియుదువు. మా రేడుపండు విషయముగూడ నీకు గుర్తుండియుండును. పరిణామములేని దానికే తద్విపరీతస్థితియు గలదు.

'నేను' అన్నజ్ఞానము నశించుట మిక్కిలి కష్టము. ఈ 'నేను' ఉన్నంతవఱకును జీవమును జగత్తును నుండియుండునవియే. భగవానుని బ్రాపింపగలిగినచో ఆయనయే ఈ జీవము, జగత్తు—సమస్తముగా నున్నట్లు తెలియగలదు. ఇవన్నియు తత్త్వవిచారమువలన గలుగునవి గావు.

శివునకు రెండు స్థితులుగలవు— ఒకటి సమాధ్యవస్థ. అపుడాయన మహాయోగమున లయించియుండును. తనయందే యానందించువాడును ఆత్మారాముడునై విలసిల్లును. కొంచెము బాహ్యస్మృతి కలిగినంతటనే 'నేను' అన్న జ్ఞానము కొలదిగా కలుగును. అపుడు 'రామ, రామ' యని పలుకుచు నృత్యము చేయును.

శివుని మనోభావమును చెప్పుచు శ్రీ గురుదేవుడు తన్నే సూచించుచున్నారా యని 'మ.' తలంచెను.

సంధ్యాకాలమయినది. శ్రీ గురుదేవుడు జగన్మాతృధ్యానముచేసి ఆమె నామజపము చేయుచుండెను. భక్తులుగూడ ఏకాంతస్థలములకుబోయి తమతమ ధ్యానము లారంభించిరి. దేవ్యాలయమునందును శ్రీ రాధాకాంతుని ఆలయమునందును ద్వాదశ శివాలయములందును దీపారాధన ప్రారంభింపబడెను. నాడు కృష్ణద్వితీయ. సాయంకాలమయిన కొంత సేపటికే చంద్రోదయమయ్యెను. తత్ప్రకాశము వలన ఆలయగోపురములు నలుదిశలగల; చెట్లు—వీని ప్రతిబింబము లపూర్వశోభను గలిగించుచుండెను. శ్రీ రామకృష్ణ గురుదేవుడు తన గదిలో గూర్చొనియుండెను. 'మ.' మాత్రము ఆ గదియందే క్రింద గూర్చొనియుండెను. మఱల వేదాంతవిషయక సంభాషణ ప్రారంభమయ్యెను.

శ్రీ రామ:—జగత్తు ఏల మిథ్యయగును? భగవద్దర్శనానంతరము జీవమును జగత్తును బ్రహ్మమే యని తెలిసికొనగలవు.

నేను ఒకదినమున దేవాలయమునుండగా జగన్మాత కాళి సర్వమును తానేయైనట్టు చూపెను. సమస్తమును చిన్మయస్వరూపముగా గనబఱచెను. — దేవీప్రతిమ చిన్మయము, వేది చిన్మయము, పంచపాత్రయు ఉద్ధరణియు చిన్మయములు, గుమ్మము చిన్మయము. పాలరాలుగూడ చిన్మయములే. గదిలో నేమి కనిపించెనో తెలియునా? సమస్తమును రసభూయిష్ఠమయినట్లు గోచరించెను. సమస్తమును సచ్చిదానందరసముతోడనే గూడియుండెను.

ఒకనాడు దేవి ఆలయమునెదుట నొకానొక దుష్టునిజూచితిని. వానియందును భగవచ్ఛక్తి తళతళ మెఱయుచుండెను.

కావుననే గదా పిల్లికిగూడ నైవేద్యముగా సమర్పించిన పూరీని బెట్టితిని. దేవియే సమస్తమునై యున్నట్లు నాకు కనిపించినది—పిల్లియును. అంతట అర్చకులు పిల్లికి నైవేద్యపు పూరీలను దినబెట్టుచున్నారని నిర్వాహకులు (Manager) మథురబాబునకు ఉత్తరము వ్రాసిరి. మథురబాబు నాఅవస్థనెఱుగును గాన 'వారేమిచేసినను సరియే మీరేమియుననవద్దు' అని యా యుత్తరమునకు బ్రత్యుత్తరమును వ్రాసిపంపిరి.

భగవద్దర్శనము కలిగినచో నివన్నియు స్పష్టముగా కనబడును. భగవానుడే జీవము, జగత్తు, చతుర్వింశతి తత్త్వములును నైయున్నట్లు నీవు తెలిసికొనగలవు.

కాని భగవంతుడు 'నేను' అన్న భావమును సంపూర్ణముగ రూపుమాపినచో నపుడేమి జరుగునో మనము నోటితో జెప్పజాలము. రామప్రసాదు ఒక పాటయందు ఆస్థితిని వర్ణించుచు 'అపుడు నీవే మంచివాడవో నేనేమంచి వాడనో నీకే తెలియును' అనియెను. అట్టి స్థితియును నాకపుడపుడు కలుగుచుండును. తత్త్వవిచారమువలన మానవు డొక విధముగా జూచును. భగవంతుడే చూపునపు డాతడు చూచునది వేఱు.

శ్రీ శారదా స్తోత్ర రత్నాని

శ్రీ దేవరకొండ నారాయణశాస్త్రి

శ్లో. శ్రీ రామకృష్ణ పరమేశ్వర పూజితాఽసి, తచ్ఛాత్రబృంద పరికీర్తిత జీవితాఽసి
విజ్ఞాతుమంబ తవగూఢ మహత్త్వ తత్త్వమ్, శ్రీ శారదేశ్వరి! కృపామయి! కస్సమర్థః? 1

శ్లో. బిభేమి జ్ఞాత ర్భవసాగరేఽస్మిన్, మజ్జన్ కరాలంబన దానపశ్యన్
శారదే! పావని! సౌమ్యకాళి!, మాముద్ధరాగచ్ఛ హా మావిలంబం. 2

శ్లో. త్వాం మాతృదేవీతి విభావయేఽహం, పుత్రోఽయ మిాడ్యే మమ కశ్చనేతి
సంభాష్యమాం త్వం తవ దివ్యమూర్తిం, ముక్తిప్రదం దర్శయ మే గభీరే! 3

శ్లో. నహి త్వం సమర్థా పరేషాం ప్రదోషాన్, సుబోద్ధుం తథాచేత్ కథం త్వం ప్రబుద్ధా?
అహో త్వన్మహత్త్వం సువిజ్ఞాతు మజ్ఞాః, వయంవై నశక్తా మహాయోగివేద్యే! 4

శ్లో. శ్రీసతీ భారతీ పార్వతీ రూపిణీం, రామచంద్రాత్మజాం రామకృష్ణప్రియాం
సుప్రసన్నాననాం సుప్రసిద్ధప్రథాం, శారదా మాతరం భక్తితోఽహంభజే. 5

శ్లో. శాంతిం భక్తిం సమ్యక్ జ్ఞానం, సహనం పుష్టిం యాచే భవతీం
సరసిజనయనాం సంకటశమనీం, అస్మద్గురువర సేవిత చరణాం. 6

శ్లో. "అనంగధక్ సతీసమే"తి రామకృష్ణ శంసితాం, విముక్తధీరసంస్తుతాం వివేకపూర్ణమానసాం
విముక్తి మార్గదర్శనీం వినిర్మలప్రవర్తనాం, విభేదభావనాశినీం విశుద్ధభావ సంయుతాం. 7

శ్లో. స్వభక్త పాపమేఘ సంఘభీషణ ప్రభంజనాం, భవాటవీ కుఠారికామదభ్ర భద్రదాయినీం
నిరంతరం పరోపకార కారిణీం విరాగిణీం, నమామి శారదాం విశేషభక్తియుక్తచేతసా. 8

శ్లో. నమస్తే నమస్తే గుణానా మతీతే!, నమస్తే నమస్తే గుణానాం స్వరూపే!
నమస్తే నమస్సద్గుణానాం నిధానే!, నమస్తే నమో దుర్గుణై స్సన్నిరస్తే! 9

శ్లో. ఇమాని శ్రీ శారదాస్తోత్రరత్నాని సమర్పయే
క్త్వా శ్రీ విరజానంద గురవే గురుదక్షిణాం. 10

శ్రీధరాచార్యస్వామి

అద్వైత వేదాంత విద్యా మార్గదర్శకులగు ప్రబల మహాపురుషులలో శ్రీధరాచార్యస్వామి వారొకరు. వీరు శ్రీ శంకర, రామానుజ, మధ్వాచార్యులవలె నుపనిషత్తులకుగాని బ్రహ్మసూత్రములకు గాని భాష్యమును వ్రాయలేదు. శ్రీవారు భగవద్గీత, భాగవతము, విష్ణుపురాణములకు టీకా భాష్యములను వ్రాసియున్నారు. ఆ భాష్యములందు శ్రీ స్వామివారు అద్వైత వేదాంతమునందు భక్తికి ఎంతటి స్థానమున్నదన్న విషయమును ఉపాసకుడు సగుణోపాసన మార్గము నవలంబించి నిర్గుణ బ్రహ్మమును బ్రాపింపగలడా యన్న విషయమును సవివరముగ నిరూపించి యున్నారు. పాంచరాత్ర మతస్థుల అద్వైత వేదాంత ఖండనమునెల్ల ప్రతిరోధించిన వారు శ్రీధర స్వామివారు. శ్రీ వారి టీక యించుమించుగా సమస్త సంప్రదాయముల వారిచేతను ఆదరింపబడుచుండుటయే శ్రీవారి మహత్వమును జాటుచున్నది.

మహనీయుల పుట్టుపూర్వోత్తరములకు ఎన్నడును తగు ప్రాముఖ్యత నొసగుట భారతదేశమున పరిపాటిగాదు. కావున శ్రీవారి చారిత్రకాంశములు మనకు తక్కువగనే లభించుచున్నవి.* వీరు ఘూర్జర దేశీయులను వదంతి గలదు. లేబ్రాయముననే పరమానంద పూరియను యతివరేణ్యుని యొద్ద వీరు శ్రీ నృసింహ మంత్ర దీక్షను గైకొనిరి. ఒక పుత్రుడు పుట్టిన యనంతరము శ్రీవారు కాశీ క్షేత్రమునకు బోయి యచ్చట సన్న్యాసమును బుచ్చుకొనిరి. విష్ణుపురాణ టీకయందు గురుస్తుతి గావించునెడ శ్రీ పరమానందస్వామి వారినే గురువుగా బేర్కొనుటవలన వారే శ్రీధరస్వామి వారికి సన్న్యాసదీక్షను సయితము నొసగియుండ నోపును.

వీరేకాలమునాటి వారో కూడ సరిగా తెలియబడకున్నది. వంగదేశీయులు శ్రీ రాజేంద్రనాద్ ఘోష్ (తురీయాశ్రమమున - శ్రీ చిద్ఘనానందస్వామి) వారు 13 వ శతాబ్దము చివరిభాగమో లేక 14 వ శతాబ్దము పూర్వభాగమో వీరి జీవితకాలము కావచ్చునని తెలిపియున్నారు.

వీరి జన్మకాలమునకు పూర్వమే శ్రీమద్భగవద్గీతకు ఎన్నియో భాష్యములు వ్రాయబడియుండెను. కాని వీరు శ్రీ శంకరాచార్యుల భాష్యమునకే ఎక్కువ ప్రాధాన్యత నొసగుచున్నారు.

శ్రీధరస్వామివారి భగవద్గీత టీకకు సుబోధిని యని నామము. సాధారణ పాఠకులకు సయితము తేటతెల్లముగా బోధపడునట్లు సార్థకమగు నామానుగుణముగ నీ టీక వ్రాయబడియున్నది. శ్రీ స్వామివారు భక్తిని మోక్షమార్గముగా ప్రవచించుట అద్వైత సంప్రదాయస్థులగు కాశీవాసులకు కొందఱకు నచ్చక పోవుటచే వారు కొంత ఆందోళనము గావించిరనియు, అందువలన శ్రీవారు తాము రచిం

* శ్రీధరస్వామి ఘూర్జరదేశమునందలి 'బలోడి' యను ప్రదేశమున జన్మించిరి.

చిన టీక భగవదంగీకారమును బడసినదాయని ఆత్మపరీక్ష గావించుకొనుటకు తమ గ్రంథమును విశ్వేశ్వరుని (కొందఱి మతానుసారము బిందు మాధవుని) ఆలయమున భగవద్పాద మూల మున నుంచినట్లును, అంతట ప్రతిపక్షులకు భగవానుడు స్వప్నమున గోచరించి శ్రీధరా చార్య గ్రంథమును కొనియాడి ఈ క్రిందిశ్లోక మును చెప్పినట్లును ఒక వదంతి కలదు.

శ్లో. అహంవేద్మి శుకోవేత్తి
వ్యాసోవేత్తి నవేత్తివా,
శ్రీధరః సకలంవేత్తి
శ్రీ నృసింహ ప్రసాదతః.

"శాస్త్రమర్మము లన్నియు నే నెఱుంగుదును. శుకుడు గూడ నెఱుంగును. వ్యాసునకు దెలిసియుండవచ్చును. లేక దెలియక పోవచ్చును. కాని శ్రీ నృసింహుని ప్రసాదము వలన శ్రీధరుడు సకలమును నెఱిగియున్నాడు."

శ్రీధరుడు భక్తిమతమునకు సుముఖుడగుట వలన వంగదేశీయ వైష్ణవ పండితులు కొందఱు వారిని శ్రీ విష్ణుస్వామి సంప్రదాయు లనెడివారు. కాని ఇట్టి వదంతికి ఎట్టి యాధారమును లేదు. శ్రీధరస్వామివారు విష్ణుభక్తులైనప్పటికిని అద్వైతమతము నేల పరిగ్రహించిరో యది యును వింతగనే గోచరించుచున్నది. ఇందుల కనుగుణమగు కారణమును దెలియుట అత్యంత కష్టసాధ్యము. శ్రీవారి గ్రంథములన్నియు జది విన యనంతరము శ్రీవారు భక్తుడు, జ్ఞాని-యును సాధారణ విభజనముల కతీతులని స్ఫురింపగలదు. వారి భగవద్గీత టీకయందలి యుపక్రమణికా శ్లోకములలో ఇట్లు వ్రాసి యున్నారు.

శ్లో. భాష్యకార మతంసమ్యక్
తద్వ్యాఖ్యాతృగిరస్తథా
యథామతి సమాలోక్య
గీతావ్యాఖ్యా సమాచరేత్.

తా. భాష్యకారుల మతము మరియు వారి వ్యాఖ్యాతృల వచనములను నా బుద్ధికి తగినట్లు చక్కగా పరిశీలించి గీతా వ్యాఖ్యానమును ప్రారంభించుచున్నాను.

ఇచ్చట భాష్యకారుడను పదము శ్రీ శంకరాచార్యుల వారినే సూచించుచున్నది. ఏలననగా మరియే యితర మత వాదుల తోడను వీరి మతమునకు పోలికయే లేదు. అదిగాక ఎన్నియో స్థలముల 'శ్రీ శంకరుల వారు ఈ విషయమును మునుపే చెప్పియున్నందున నేను విశదీకరింప నవసరము లేదు.' అని పలికి యున్నారు. శ్రీ శంకరాచార్యుల వారి భాష్యమును శ్రీధరస్వామివారి టీకను ఎడనెడ నుంచుకొని చదివినచో శ్రీధరులు భక్తి మోక్షమునకు ఉత్తమమైన మార్గమని చెప్పుట తప్ప ఇరువురి మతములందును తారతమ్యమానంతయు గోచరింపదు.

ఇట్టిభావములు తరువాతి శతాబ్దములయం దెక్కువగా కనబడుచున్న విషయము వేదాంత ఇతిహాస పాఠకులే యెఱిగియుందురు. ప్రసిద్ధి గాంచినఅద్వైతసిద్ధరచయితయైన మధుసూదన సరస్వతి 'భగవద్భక్తి రసాయనం' అను గ్రంథమును రచించిరనిన అద్వైత సంప్రదాయము లలో గూడ భక్తికి ప్రాముఖ్యత నొసగబడి నదియు ఋజువగుచున్నది.

ఆధ్యాత్మిక సాధనవిధానము

శ్రీ ఆత్మానంద

గీ. ధర్మముల సారమెరిగి సత్సంగివగుచు; సద్గురూత్తము కరుణ స్వశక్తి బడసి
ఈశ్వరుండు పరాశక్తియు నేక మనక; రెండుగాగను మభ్యాసకుండ వగుచు.

గీ. ఆత్మయొక్కటే రెండు లేవనెడు నిజము; తీవ్రవైరాగ్యమొందక తెలియలేవు
శబ్దశూన్యంబునగు ప్రదేశమున నీవు; నిర్మలానందమతితోడ నిశ్చలముగ

గీ. ఒక సుఖాసనమున గూరుచుండి యపుడు; విశ్వమయుని దర్శించు వివేక మూని
విస్తరించిన మాయను వేరుచేసి; అంతరింద్రియములు బాహ్య మందు వెలయు

గీ. ఇంద్రియములను వెంటాడ నీయరాదు; వానిని స్వశక్తివలన నీలోని కనుప
పొందు జన్మస్థలంబున యందె శాంతి; క్రమముగా బుద్ధి శాంతి వికాసమొందు.

గీ. అప్పుడే యింద్రియచలన మంతరించు; గాలివిసరక మేఘముల్ కదలనట్లు
ఏది బుద్ధియహంకార హేతువయ్యె; నట్టి పరమాత్మునందున పెట్టు బుద్ధి.

గీ. 'నేననుభవించువాడను నేను కర్త'; నంచు తప్పుగా నారోపణంబుజేయు
నహము బరమాత్మలోనికి ననుపవలయు; అప్డు జీవాత్మ పరమాత్మ నంతరించు

గీ. నీటిలో వడగండ్లు జీర్ణించు పగిది; తాను పరమాత్మ వేరువేరనుచు దలచు
ద్వంద్వభావము లావెంట దగ్ధమగును; చనును బాహ్యాంతర ప్రపంచములు రెండు

గీ. గలసి యాపరమాత్ముని గర్భమునకు; అతనిలోనవ్వి లీనమై యంత్యమగును.
ఆర్యులనిరి జీవపరమాత్మైక్యమగుట; యోగ, ముపనిషత్సారము నుత్తమోత్త

గీ. మంబు, గుప్త, మమృతము, మోక్షంబటంచు; తన్ను తాగని స్థూలభూతములదొలుత
యోగి విశ్వాత్మునందు సంయోగపరచి; యుక్తసరణివానిని సూక్ష్మశక్తులందు

గీ. లయమొనర్చిన తదుపరి భయముదీరు; యోగివరుడు నిరంతర యోగమందు
తాను పరమాత్మ దర్శింప దానె విష్ణు; వగును లవణాలరాసులా యప్పులందు

గీ. పూర్ణముగ మునిగి జలమయి పోవుసరణి; అద్ది నిర్వికల్పసమాధి యనబరంగు
శివుని సర్వచరాచర సృష్టియందు; యోగి దర్శించును సమాధినుండి వెడలి,

గీ. అతని యహమునుస్వార్థంబు నంతరింప; జనన మరణ శృంఖలములు సడలిపోవు
అతడు ముక్తజీవుడుగాన నతనికెట్టి; ధర్మము లధర్మములులేవు కర్మలేదు.

శ్రీ వివేకానంద సంభాషణలు

అనువాదకుడు : శ్రీ పిన్నింటి సుబ్బారావు

[పునశ్చరణ—భారతదేశపు కడవు సమస్య—స్వార్థత్యాగులు—ప్రాక్పశ్చిమములు—అది సత్వగుణమా—తమోగుణమా—యాచకుల జాతి—ఇచ్చి, పుచ్చుకొను సిద్ధాంతము—ఏకాంతముగా మానవునియందు గల లోపములను దెల్పుము; ఇతరులముందు వాని గుణములను స్తుతింపుము—అందరును వివేకానందులుగా గావచ్చును—విడువని బ్రహ్మచర్యమే శక్తికి కీలకము—సమాధి—పని.]

(గతసంచిక తరువాయి)

నేను :—స్వామిజీ, యిది ఎట్లు సంభవము ? వారు మనలను కోప దృష్టితో చూచుచుందురే. స్వార్థరహితులై వారు మనకెట్లు మంచిని చేయగలరు ?

స్వామిజి :—మనయందు కోపమును గలిగియుండుటకు అనేక కారణములు వారు చూపగలరు. దానిని వారు సమర్థించుకొనవచ్చును గూడ ? మనది పరతంత్రమైన దేశము. ప్రపంచమునం దెచ్చటను ఇచ్చట గల యాచకులు లేరు. ప్రజాసామాన్యము నిమ్న జాతులు. వీరు, పైవర్ణములవారిచే ఎడతెగని బాధలను, చీవాట్లను, తన్నులను అనుభవించుటచే వారియందున్న పౌరుషము నశించి, యాచనయే వృత్తిగాగల భిక్షుకులైరి. ఇంతకంటె కొందరు, ఏ కొద్దిగనో హూణభాష నభ్యసించి, కచేరీల యెదుట అర్జీలను కరములందు దాల్చి గుమిగూడి యుందురు. ఏ యిరువదియో, ముప్పదియో రూకలు వేతనముగల యుద్యోగము ఖాళీయైన, దానికై యధమము ఐదువందల బి. ఏ. లు గాని, యం. ఏ. లు గాని దరఖాస్తులు పంపుకొనగలరు. ఇక ఈ అర్జీలలో వ్రాయు భాష విపరీతముగ నుండును "అయ్యా! తినుటకు ఇంట నేమియును లేదు. నా ఆలుబిడ్డలు మాడుచున్నారు. నా భార్యాబిడ్డలను నేను పోషించుటకై నాకేదైన ఇంతయుపాధి జూపగలందులకై తమ్ము అతిదీనముగా ప్రార్థించుచున్నాను. లేనిచో మే మందరము క్షుద్బాధచే మరణింపగలము" అని వ్రాయబడును. ఉద్యోగము చేయుచున్నప్పుడుగూడ ఆత్మగౌరవమును పూర్తిగా విడనాడి నికృష్టమగు సేవాధర్మమునే యవలంబించుచున్నారు. ప్రజా సామాన్యస్థితి యీ రీతిగా నున్నది. ఇక పలుకుబడిగల విద్యాధికులు సంఘములుగా నేర్పడి, ఉచ్చైః స్వరముతో

"అయ్యో, భారతదేశము, ఆనాటికానాడు నాశన మగుచున్నది. ఓ ఆంగ్లేయ పరిపాలకులారా! మీ దొరతన మండలి పెద్ద యుద్యోగములను మా దేశీయులకు గూడ నిండు. కరవులను బారద్రోలుడు. ఈరీతిగా అహోరాత్రములు విరామములేక, "ఓ ఆంగ్లేయులారా మా కియ్యుడి. ఇంకను అధికముగా ఇయ్యుడి" అని మొరపెట్టుచుండిరి. ఓ ప్రేమ స్వరూపా! వారు ఇంతకంటెనధికముగా నింక నేమి యీయగలరు? రైళ్లను, తంతిమార్గములను, పటుతరమగు పరిపాలనా విధానమును, దొంగల గుంపులను పూర్తిగా నాశనము చేయుటయును, విజ్ఞాన శాస్త్రమును ఒసగిరి. ఇంకేమి యీయగలరు? పూర్తి స్వార్థత్యాగ బుద్ధితో ఇంతకంటె ఎక్కువగా మరెవ్వరీయగలరు? వారు మీకు అధికముగనే యిచ్చిరి. మీరు తిరిగి వారి కేమి యిచ్చితిరని నన్ను మిమ్ముల నడుగనిండు.

కేను:—స్వామిజి, మనమేమి యియ్యవలయును. పన్నుల నిచ్చుచుండుట లేదా?

స్వామిజి:—యథార్థముగా నిచ్చుచున్నారా? మీరు హృదయపూర్వకముగా పన్నులను చెల్లించుచున్నారా? లేక వారు దేశమునందు శాంతిని నెలకొల్పుటచే, మీ యొద్దనుండి పన్నులను నిర్బంధముగా వసూలు చేయుచున్నారా? వారు మీ కొనర్చిన యుపకారములకై మీరు వారి కేమి యిచ్చితిరో నిజముగా చెప్పుడు. వారికి లేనిది, మీరు వారికి ఇయ్యవలసి యున్నది. మీరు ఇంగ్లండు దేశమునకు బోయెదరు. అదియును యాచక వేషముతో విద్యాసముపార్జనకై బోవుచుంటిరి. అచటికిపోయి వారి మతమును శ్లాఘించుచు కొన్ని యుపన్యాసము లిచ్చి తిరిగి వచ్చుటయేగదా కొందరు కావించు ఘనకార్యము! ఏమి ఘనకార్యము! వారి కిచ్చుటకు మీయొద్ద నేమియును లేదా? విలువలేని ధనము మీయొద్ద గలదు. మీరు దానిని వారి కీయవచ్చును. మీ మతమును, మీ వేదాంతమును వారి కీయవచ్చును. ప్రపంచ చరిత్రను పఠింపుడు. అందు ప్రతి విశాల భావమునకును భారతదేశమే పునాది యని గ్రహింపగలరు. పురాతన కాలము నుండియు భారతదేశము, విశాల భావములకు నిలయమనియు, ఆభావములను, ప్రపంచమంతటను వెదజల్లినదనియు నీవు గ్రహింపగలవు. భారతదేశమునందాంగ్లేయులు నేడు ఆ విశాల భావములను గ్రహించుటకును, వేదాంత జ్ఞానమును సంపాదించుటకును, మన మతధర్మముల యాంతర్యమును గ్రహించుటకును నిలిచియున్నారు. నీవు వారియొద్ద గ్రహించు చున్నందులకు ఈ యమూల్య రత్నములను వారి కిమ్ము. పరమేశ్వరుడు, మనపై వారిచే మోపబడిన బానిస లను అపనిందను రూపుమాపుటకై వారి దేశమునకు నన్ను బంపెను. యాచించుటకు మాత్రమే మన మింగ్లండు దేశమునకు బోవుట మంచిది గాదు. ఎల్లప్పుడు వారొక్కరుమాత్రమే మనకేల ధర్మము చేయవలయును? ఎల్లకాలము ఆ రీతిగానెవ్వరు చేయగలరు? కరములను జాపి ఎల్లకాలము భిక్షుకులవలె యాచింప వలెననుట ప్రకృతి శాసనము గాదు. ఇచ్చి పుచ్చుకొనుట ప్రకృతి ధర్మము. వ్యక్తిగాని, సంఘముగాని, జాతిగాని, ఎవ్వరైనను సరియే యీ

సూత్రము ననుసరింపనిచో నభివృద్ధి నొంద జాలవు. మనముగూడ ఈ ధర్మము ననుసరింప వలయును. అందులకే నేను అమెరికా ఖండమునకు బోయితిని. అచ్చట నేడు ప్రజలయందున్న మతపిపాసను గమనించిన, నావంటి వేలకొలది సేవకు లా దేశమున కవసరమని తెలియగలదు. చాలకాలము నుండియు, వారికున్న యైశ్వర్యమును మన కిచ్చుచుండిరి. ఇప్పుడు మీ యమూల్య ధన రాశియందు వారికి పాలిచ్చుట విధ్యుక్త ధర్మము. వారికి మనపైనున్న కోపము వెంటనే శాంతించి విశ్వాసము, భక్తి, వినయము మీయెడ వృద్ధిచెంది, మీ రడుగక పూర్వమే మీకు వారు తోడ్పడుటను మీరు గమనింప గలరు. వారిది యోధ జాతి. చేసిన మేలును ఎన్నడును మరచు జాతిగాదు.

నేను :—అయ్యా, స్వామిజీ! తమరు పాశ్చాత్య దేశములయం దొసగిన యుపన్యాసముల యందు తరచుగను, స్పష్టముగను, మన ప్రత్యేక గుణములగు బుద్ధిసూక్ష్మతను, సుగుణ సంపత్తిని మతమందలి మన హృదయ పూర్వకానురాగమును శ్లాఘించితిరి. కాని యిప్పుడు మీరు మనము పూర్తిగా తమోగుణమునం దుంటిమని యొకచో చెప్పుచు, మఱియొకచోట, ఋషుల మతసత్యములను ప్రపంచమునకు వెదజల్లు అధికారము గలవారమనియు శ్లాఘించుచుంటిరి. ఇదెట్లు పొసగును?

స్వామిజి :—నేను దేశదేశములు తిరిగి, మన దోషములను వారి ఎదుట బహిరంగ పరతు ననియా యనుకొనుచుంటివి? మన జాతీయాదర్శములను వారికి బహిరంగ పరతు నని విశ్వసింప గూడదా? సూటిగా ఒకని తప్పిదములను చెప్పుట మంచిది. స్నేహ ధర్మముతో వానిని సవరించు కొనునట్లు నమ్మకము గలుగజేయ వలయును. కాని యితరుల ఎదుట వాని సుగుణ సంపత్తిని వేనోళ్ల బొగడవలయును. శ్రీ రామకృష్ణుడు దుర్మార్గుని సయితము సన్మార్గుడవని సంబోధించుటచేతను సన్మార్గుడేయగు ననియు, సన్మార్గుని సయితము దుర్మార్గుడవని సంబోధించుటచే దుర్మార్గుడే యగు ననియు, నుడివియుండిరి. పాశ్చాత్యులకు వారి లోపములను గూర్చి తృప్తికరముగా దెల్పియుంటిని. మన దేశమునుండి నాకు పూర్వము పోయిన వారందరును, వారి సుగుణములను గూర్చి శ్లాఘించుటయు, మన దోషములను స్పష్టముగా వారికి బహిరంగ పరచుటయును మాత్రమే యొనర్చిరని మాత్రము గ్రహింపుడు. తత్ఫలితముగా వారు, మనమన్న, అసహ్యించుకొనుచుండిరనిన, ఆశ్చర్యపడవలసిన పనిలేదు. ఈ కారణము చేతనే ఇచ్చట మీకు మీ యందలి లోపములను, వారి సుగుణములను దెల్పుచున్నట్లు అచ్చట మీ సుగుణములను వారి దోషములను బహిరంగ పరచితిని. మీరెంతటి తమోగుణ ప్రధానులైనను మన పూర్వ ఋషుల స్వభావము అతి స్వల్పముగా నైనను, చివరకు దాని బాహ్యస్వరూప మైనను, మీయం దింకను గలదు. అంతమాత్రము చేత, తొందరపడి, పాశ్చాత్య దేశములకుబోయి మతబోధను చేయుట కుద్యమింపరాదు. మొదట ఏకాంత వాసము జేసి, తన జీవితమును మత సాధనలచే సరిదిద్దుకొనవలయును. పరిపూర్ణ

త్యాగము, విడువని బ్రహ్మచర్యము గలిగి యుండవలయును. నీయందు తమోగుణము ప్రవేశించినది. అయిననేమి ? తమోగుణమును నాశనము చేయలేమా ? ఈ క్షణముననే చేయవచ్చును. శ్రీ రామకృష్ణ భగవాను డీ తమోగుణమును నిర్మూలించుటకే యవతరించెను.

నేను :—స్వామిజీ ! మీ వలెనే యుండుట కెవ్వరుత్సహింప గలరు ?

స్వామిజి :—నేను చనిపోయిన పిమ్మట నిక వివేకానందు లుండరనియా, నీ యభిప్రాయము ? ఏ యువకబృందము, ఇంతకు పూర్వమే, తమ ఎదుట గానము సభినయించెనో, ఎవరినిజూచి మీరందరును నిష్ప్రయోజకు లనియు, మత్తు పదార్థములను సేవించు వారలనియు నీచముగా చులకన చూపు చూచియుంటిరో, ఆ ప్రభు విచ్ఛగించుచో, వారిలో ప్రతియొక్కడును వివేకానందులుగావచ్చును! ప్రపంచము గావలయుననిగోరుచో వివేకానందులకులోపము లేదు. వేలకొలది, లక్షల కొలది వివేకానందు లుద్భవింప గలరు. ఎచ్చటినుండియో, ఎవరి కెరుక! నేనొనర్చిన పనియంతయును వివేకానందు డొనర్చినది గాదనియు, ఆ ప్రభువు యొక్క స్వంతపనియే యనియు విధిగా గ్రహింపుము. ఒక గవర్నరుజనరలు విశ్రాంతి గైకొనిన ఇంకొకరిని చక్రవర్తి వాని స్థానమున నియమింపడా ? ఎంతతీవ్రముగా మీరు తమోగుణమునందు మునిగి యున్నను, హృదయ పూర్వకముగా ఆ ప్రభువును శరణువేడిన అది యంతయును విడివడి దారి నొసగగలదు. ఇప్పుడు యుక్తమైన కాలము. భవరోగమునకు చికిత్స చేయు ఘనవైద్యు డవతరించి యుండెను. ఆతని నామమును గైకొని, పనిచేయుట కుద్యమించిన, నీయందుండి యాతడే సర్వమును నెరవేర్చగలడు. తమోగుణము, తనంతటతానే యుత్కృష్టమగు సత్వగుణముగా పరిణమింపగలదు.

నేను :—తమరు ఏమి చెప్పినను సరియే. మీ మాటలను నమ్మజాలను. వేదాంతము నుపన్యశించుటలో తమకున్న యుపన్యాస శక్తి యింకెవ్వరి కుండగలదు ?

స్వామిజి :—నీకు తెలియదు. ఆశక్తి యందఱికును గలుగ వచ్చును. భగవంతునికై ద్వాదశవత్సరము లెవ్వరు ఏకాగ్రముగా బ్రహ్మచర్య దీక్ష నవలంబింతురో వారి కందరకును ఆశక్తి కల్గును. నేను స్వయముగా ఆ రీతిగా అనుష్ఠించియున్నాను. నా బుద్ధియందలి మాయయను తెర పటాపంచలైనది. అందుచేతనే అతి సూక్ష్మములగు వేదాంత విషయములను గూర్చి యుపన్యసించుటకు పూర్వము నే నేమాత్రమును ఆయ త్తపడ నవసరము లేదు. నేను రేపే దైనను ఉపన్యసింపవలసి వచ్చినచో, ఆ యుపన్యాస విషయమంతయు ఈ రాత్రి నా యెదుట చిత్రప్రతిమల పగిది గానబడుటచే మఱునాడు నేజేయు కార్యమంతయు ఆ విషయమంతటిని శబ్దజాలముతో నింపి యుపన్యసించుటయే. ఇది నాయొక్కని ప్రజ్ఞయే గాదను విషయము నీకు ఇప్పటికైనను బోధపడినదా ? ఎవ్వరైనను సరియే ఏకాగ్రముగా పంద్రెండు సంవత్సరములు బ్రహ్మచర్య దీక్ష నవలంబించుచో వారి కిట్టి శక్తి యలవడగలదు.

గా ఆచరించుచో నీకును ఆ శక్తి

లభ్యము కాగలదు. ప్రత్యేకముగా ఫలానా వారికే యాశక్తి కలుగు ననియు, మిగిలిన వారి కా శక్తి లభ్యము గానేరదనియు, మన శాస్త్రములం దెచ్చటను జెప్పియుండ లేదు.

నేను :—స్వామిజీ! మనము—ఫలానా వారి ఇంటియందున్నప్పుడు, ఒకానొక రోజున తమరుపన్యసించుటకు పూర్వము, సమాధి యొక్క చిత్రచరిత్రను మాకు చెప్పిన విష యము తమకు జ్ఞాపకమున్నదా? మీ మాటలు సత్యములా యనియు, ఈ కలి యుగమున సమాధిస్థితి కలుగునా యనియు నేను ప్రశ్నించినపుడు, తమరు ఔత్సుక్య ముతో "నీవు సమాధిని చూడదలచితివా, లేక పొందదలచితివా? నేను సమాధిస్థితిని పొందితిని. నీవు పొందునట్లు చేయగలను." అని నుడివితిరిగదా. ఈ మాటలు ముగిసి నంతనే, ఎవ్వరోయొక నూతన పురుషుడు తమయొద్దకు వచ్చుటచే ఆ ప్రసంగమును గూర్చి ముచ్చటించుట కవకాశము లభింప లేదు.

స్వామిజి :—అవును. ఆ విషయ మంతయును జ్ఞాపకమున్నది.

తర్వాత స్వామిజీని సమాధి స్థితిని గలుగ జేయుడని నేను ప్రార్థింపగా, వారు, "చూడుము. నేను విడువకుండ ఉపన్యాసము లిచ్చి, శ్రమపడి యనేక సంవత్సరములు కృషి చేయుటచే, నాయందిప్పుడు రజోగుణము తీవ్ర ముగా విజృంభించి యున్నది. అందుచే ప్రస్తు తము నాయందాశక్తి యణగియున్నది. హిమా లయములకు బోయి, కొంతకాలము ఏకాం తముగా ధ్యానమొనర్చిన, ఆ శక్తి మఱల నాయందుండి బహిర్గతము కాగలదు." అని నుడివిరి.

కోడి ఎక్కడో కూర్చొనియుండును. కాని గ్రుడ్లు పెట్టుట దాని గొప్ప దనము. నెమలి ఎందో అడవులలో విహరించుచుండును. స్వతస్సిద్ధమయి వివిధవర్ణములతో ఆకర్షణీయమయిన తన పింఛమును విప్పి ఆడుటయే దాని మహత్త్వము; ఊరక శాంతిమయచిత్తముతో కూర్చొని యుండుటయే యోగియందలి ఆధిక్యము.

భూమ్యాకాశములు రెండును తమ దాతృత్వమును వెల్లడించుకొనవు, సమస్తప్రపంచమును వానికి తృణమయశ్వానములు. ఋషి తానొనర్చు దానమునుగూర్చి వెల్లడింపడు. ప్రజలందఱు ఆయనకు గడ్డిబొమ్మలవంటి వారు. భూమ్యాకాశముల మధ్యప్రదేశ (రోదసీకుహర) మంతయు కమ్మరితిత్తివంటిది. లోపల నేమియు లేనట్లు కనిపించును. కాని కదలి నంతనే దానిలోపలినుండి యెంతయో బయలుపడును.

ఎక్కువగా మాటాడినవాడు త్వరగా అలసిపోవును, కావున తన లోపలి విషయమును జెప్పకుండుటయే శ్రేయస్కరము.

—టికింగ్ టాంవో నుండి:

గౌరిమా

శ్రీ దువ్వూరి రామకృష్ణారావు, బి. ఏ

(గతసంచిక తరువాయి)

గౌరిమాకు శారదామాతయందు గల భక్తి గౌరవములు గౌరిమా చెప్పిన యీ వాక్యముల వలన స్పష్టమగుచున్నవి. "శ్రీ శారదాదేవి, శ్రీ గురుదేవులు తమ జీవితమును ధారవోసిన కృషియందు శ్రీవారి భాగిని. ఇంతియగాక నిశ్చయముగ దన భార్యను తాను శ్రీమాతగా శ్రీ రామకృష్ణు లారాధించిన స్వరూప మేకాలమునందును గాంచని మహాద్భుతము. శ్రీ శారదా మాతృ గుణములను ప్రజలింకను సరిగ గుర్తింప జాలకుండిరి. ఆమెయొక్క శీలము ప్రకాశ మయినకొలది సర్వలోక హృదయవిస్తరణమును వృద్ధియగుచుండును."

శ్రీ శారదాదేవికిని గౌరిమా యందిట్టి వాత్సల్యము గలదు. ఆమెను దన కూతురుగనే ప్రేమించుటయే గాక, యామెయెడల గొప్ప గౌరవముతో మెలగెడిది. ఆమెను శారదామాత ముద్దుగా గౌర్‌దాసి యని సంబోధించుచుండును. శారదామాత జబ్బుగానున్నప్పుడు రాత్రియంతయు గౌరిమా శారదామాతకు పరిచర్య చేయుచుండెను. శారదామాత చదువుకొనకపోయినను, గౌరిమా పాండిత్య ప్రకర్షను, సర్వముఖ సామర్థ్యమును మెచ్చుకొనియెడిది. ఒకప్పుడామె యిట్లు వచించెను, "ఒక గొప్ప జీవి చాల అరుదు. ఉన్నచో అట్టిజీవితో తులతూగదగువా రుండరు. గౌరిదాసి యట్టి యపూర్వమగు జీవి." చెన్నపట్టణమున, శారదాదేవిని ప్రసంగింపుడని స్త్రీలు వేడుకొనిరి. అప్పుడామె "నేను బహిరంగోపన్యాసముల నీయజాలను, నాతో గౌరిదాసి వచ్చియున్నచో ఆమె ప్రసంగించెడిది," అని వారితో జెప్పెను.

గౌరీమణిని స్త్రీల యభ్యుదయమునకై పాటుపడ వలసినదిగా శ్రీ రామకృష్ణుల వాక్కు. కాని గౌరిమా యప్పటి తపస్సునందలి ప్రీతిచే, బట్టణములందు సందడి, యల్లరియు గనుక నచ్చోట నుండ నొల్లదయ్యె. కాని కర్మ పరిపక్వ మయినది. ఆమె దేశ, దేశముల సంచారములో స్త్రీల యధోగతిని జూచినది. తన ముక్తికై ఎంతశక్తిని ధారపోసెనో, యిప్పుడా శక్తియంతయు భక్తియై యనేకుల క్షేమమునకు, వారి సేవకై వినియోగపరచవలెనను ధ్యాస యామెకు గల్గెను. ఆమె తన తుది నలువది సంవత్సరముల జీవితమును వంగదేశ స్త్రీల యభ్యుదయమునకై సమర్పణ జేసెను. దేశాటనవలన గల్గిన యనేకానుభవములు, తీవ్రమగు సాధన, యా గొప్ప సంస్కృతితో నీ కార్యమున కామె చక్కగ దగి

యుండెను. 1880-వ సంవత్సరమున ననాథలగు స్త్రీలకు, బాలికలకు రక్షణ నిచ్చుచు, వారి కైహికాముష్మిక శిక్షణ గరపుటకై యేర్పాట్లు గల యాశ్రమమును స్థాపించెను. శ్రీ శారదా మాత యందలి తన భక్తి గౌరవములను బురస్కరించుకొని యీ యాశ్రమమును శ్రీ శారదేశ్వరీ ఆశ్రమము, పాఠశాల యను పేరుతో గలకత్తాకు ఉత్తరమున ఈ సంస్థ నెల కొల్పబడినది. ఇది మన హిందూ స్త్రీలకొక విద్యాసంస్థ. ఇది బాలికలకు మామూలు విద్య గరపునదియే కాక, పవిత్రత, సేవ, భక్తి మొదలగు భారతాదర్శముల బురస్కరించు కొనిన విద్యాసంస్థ. సమర్థలైన స్త్రీలు కొందఱు గౌరిమాయొక్క యభినివేశములో మేళవించి, వైరాగ్యముతో గూడిన సేవా పరాయణలుగ జీవించువారు దీని కార్య నిర్వాహమునకు బూను కొనిరి.

ఈ సంస్థను వృద్ధిలోనికి దెచ్చుటకు గౌరిమా చాలకష్టములకు లోనైనది. ఆ కాలమున స్త్రీ విద్య కాదరణ లేదు సరిగదా, పెక్కు అవరోధ ముల నామె యెదుర్కొనవలసి వచ్చెడిది. ఆశ్రమ వాసులకు దగు శిక్షణ నిచ్చుట, తన వంట మొదలగు నిత్య కృత్యములను జేసి కొనుట మొదలగునవి గాని, వంగదేశమున, బీహారమున, నస్సామ్ రాష్ట్రమున స్త్రీ విద్యను గూర్చి ప్రబోధము చేయుచు, సంస్థకై చందా లను వసూలుచేయుచు, దన సంస్థకు నభి మానులను జూడవలసి వచ్చెడిది. ఆమె తన సంస్థకితరులపై నాధారపడుట కంటె, తాను పూనుకొనిన కార్యమునందలి బలముపైనను, గురుదేవుల యాశీర్వచనము మీదను ఆధార పడి యుండెను. తాను జేయు లోకహితైక కార్యములన్నింటికి శారదాదేవి హృదయ పూర్వకమగు నంగీకారమును, దీవనలను పొందెడిది. శారదాదేవియు ఆ యాశ్రమమును జూచి, యా పద్ధతులను ప్రశంసించుచుండెడిది. ఇట్లాంగ్లవిద్య నభ్యసించుటతోపాటు, హిందూ ధర్మములు నశింపకుండ దన బాలికలకు ఐహి కాముష్మిక సంపత్తిని గలుగ జేసెడిది. తన శిష్యులకు, భక్తులకు శారదామాతచే నుప దేశము గూడ నిప్పించెడిది. ఇప్పుడు గౌరిమా యొద్ద శిక్షణ పొందినవారిలో గొందరు తమ సర్వమును ధారవోసి ఆ సంస్థను నడుపు చున్నారు.

శారదామాత తన రాధుకిచ్చిన శిక్షణ గూర్చి మాట్లాడుచునిట్లనియె: "రాధునుగూర్చి నేనెన్ని చిక్కులలో బడుచుంటిని. గౌరిదాసి తన బాలిక కెట్లు శిక్షణ గఱపినది. నేనుకోతి పిల్లను తయారుచేసితిని! నిశ్చయముగ గౌరిమా పెంచిన యా పిల్ల పుష్పమువలె పవిత్రురాలు. ఆమెయందు సుగుణములను గౌరిదాసి చక్కగ నచ్చు బోసినది. ప్రపంచమున ననేకులు తమ మనంబులు పూర్తిగ తగుల్కొని యున్నప్పట, భగవన్నామ సంకీర్తనమును మొదలిడుదురు. కాని చిన్ననాటినుండియు నీశ్వరధ్యాన-నిమగ్న లై యుంట ధన్యత. గౌరిమా యా పిల్లను జిన్న నాటనే తన వశమున నుంచుకొనెను. ఆమె సోదరు లాపిల్లకు వివాహము చేయ నెంతయో ప్రయత్నించిరి. గౌరిమా యామెను అనేక స్థల ములకు బిల్లిపిల్లనువలె ద్రిప్పుచు, నామెను గాచి, సంరక్షించెను. చివరకామెను గౌరిమా పూరీకి తీసికొనివెళ్లి జగన్నాథునికి గళ్యాణము చేయించెను. వారి యుభయుల పూలదండలు మార్చుకొన బడినవి. అటుల నా బాలిక జగ దీశ్వరుని పరిణయ మాడెను. అంత నామె యోగినిగా మారెను. ఆమె సంస్కృతమున

బరీక్షల నారితేరి, మంచి విద్యాబుద్ధుల బడసెను.'' ఇట్లు ''గౌరిమా యనేకులకు తన శక్తిని ధారవోసి విద్యాబుద్ధుల గరపెను. సుస్త్రీగానున్న బాలికలకు దాదివలె పరిచర్య చేసెను. ఆమెకు స్వకుటుంబము లేదు. ఈ పిల్లల యెడల నామె తన మాతృప్రేమను జూపెడిది. ఈ యనుభవములు, గష్టములు పడుచుండుట—యిది యామెకు తుదిజన్మ.''

ఇట్లు గొప్ప సాధనను, గఠినములగు సేవలను చేసి (1938) గౌరిమా ఎనుబదవయేట పరమపదించెను.

శ్రీ రామకృష్ణ పరమహంస దేవుల తపోవాహిని వారి యర్థ శరీరేశ్వరియగు శారదామాత, వారి భాష్యకారులగు వివేకానంద స్వామి, బ్రహ్మచారిణియగు గౌరిమా మొదలగు వారిద్వారా ప్రవహించి, స్త్రీలలో నూతనోత్సాహము, పవిత్రజీవితము రేకెత్తించినది. సత్వరముగ బ్రహ్మచారిణులు, సన్న్యాసినుల కొరకు కేంద్రస్థానమగు మఠము శారదాదేవి పేరున స్థాపింపబడుట తథ్యము.

శ్రీ తురీయానంద లేఖావళి

శ్రీహరిశరణమ్

ఆల్మోరా,
12-10-'16.

ప్రియ దే...

విజయదశమినాటి నీ యుత్తరము జూచి యెంతయు సంతసించితిని. నీ శారీరక మానసికారోగ్యములు చక్కబడినవని విని యానందించుచుంటిని. ముఖ్యముగ భగవద్భజన మెక్కువగా చేయుచున్నట్లు వ్రాసియుంటివి. అంతకంటె మనస్సున కానందకరమైనది యేది గలదు?

శ్లో. ఏషాం త్వంత గతం పాపం
జనానాం పుణ్యకర్మణాం,
తే ద్వంద్వమోహ నిర్ముక్తా
భజంతే మాం దృఢవ్రతా.—గీత, 7-28.

దేహధారణమైనంతనే రోగశోకములు తప్పక వెంబడించుచుండును. కాని ఇవన్నియు నున్నను ఎవడు ద్వంద్వమోహనిర్ముక్తుడై, దృఢవ్రతముతో భగవద్భజనము చేయగలుగునో అతని పాపములన్నియు నంతమయినవి. అనగా అతడింక ద్వంద్వమోహములకు వశీభూతుడు కానేరడు—భగవంతుడు సరియైన

శ్లోకమున దీనిని సూచించియున్నాడు. శ్రీ రామకృష్ణ గురుదేవుడుగూడ 'శరీరమును తనదుఃఖమును జూచుకొననిమ్ము. మనసా! నీ వానందముతో నుండు'మని పలికెడివారు: నీవు ఇదంతయు చక్కగా గ్రహించినట్లు వ్రాసియున్నావు. ఇది నీకు గొప్ప లాభము. భగవద్భజనమే సారవంతము. ఎందున్నను సరియే ఆయనను హృదయస్థుని గావించుకొన్నచో సమస్తమును సుఖమే. ఆయన గుమ్మము నొద్ద పడి గాపులు గాచినచో ఆయన దయ తప్పక కలుగును. అట్లే పడియుండవలయును. దృష్టినంతయు ఆయన కభిముఖము గావించియున్నచో సమస్తవిషయములను ఆయనయే చక్కబెట్టును. ఆయన మంగళమయుడన్న నమ్మకముతో నున్నచో సుఖశాంతులు తమంత తామే కలుగగలవు. సాధారణబుద్ధితో ఈ జగత్తునుగూర్చి విచారణ సలిపిన యెడల ఎన్నో పొరపాట్లు జరుగగలవు. కావుననే శ్రీ రామకృష్ణ గురుదేవుడు 'మొదట భగవానుడు పిదప జగత్తు' అని యుపదేశించియున్నాడు. భగవత్పాదపద్మముల బట్టుకొనియుండుము. సమస్తకల్యాణములకును అధికారి వగుదువు.

ఇట్లు,
శుభాకాంక్షతో,
శ్రీ తురీయానంద

శ్రీహరిశరణమ్

కాశీ,
17-12-16.

ప్రియ దే...

నీ యుత్తరమునందలి నీ యాధ్యాత్మిక మానసికోన్నతిని జదివి యెంతయు సంతసించితిని. నీవు ఆయనమీద సంపూర్ణముగా నిబ్బరపడియుండి, అనంత శాంతిని బడసి నీ యీ మానవజన్మమును సార్థకము గావింపగల సామర్థ్యము నీకు కలుగవలయునని నేను భగవానుని బ్రార్థించుచున్నాను. ఇంతకంటె మరి యెట్లు ప్రార్థింపగలము? సంపూర్ణ ఆత్మసమర్పణమే మానవజన్మయందలి చరమోత్కర్షమును శేషగతియును.

ఇట్లు,
నా శుభాశీస్సులతో
శ్రీ తురీయానంద

ఓం శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

భగవ

శ్రీ దా. వేంకట అప్పలనాయుడు

శ్రీమత్ సత్యజ్ఞానానందస్వరూపుడగు సర్వేశ్వరునిచే సృజింపబడిన యీ లోచనగోచరమగు జగత్తులో గల చరాచరాత్మకమగు జీవరాసులలో ఏ జీవియు పరజీవిచే నిందితార్హము కాదు. ఏలయన సర్వశక్తియుక్తుడగు సర్వేశ్వరుడు, సకలజీవజంతు హృత్కమలకర్ణికా మధ్యంబున, క్షీరాంతర్గతంబగు ఘృతంబురీతిని వ్యాపించియుండి, జంత్రపువానిచేతిలోని యంత్రపు కీలుబొమ్మల కైవడి తన నిజ ప్రకృతి మాయాజగజ్జాలరంగంబున జీవులచే కర్మతంత్రపు నాటకంబు లాడించుచు సృష్టి వైచిత్రి గల్పించి వినోదంబులు సల్పుచుండును. ఇట్లు భగవత్పరికల్పితమైన సకలజీవులలో సత్యాసత్య, నిత్యానిత్య, ధర్మాధర్మ, జ్ఞానాజ్ఞాన విమర్శనాశక్తిగల మానవజీవియే సర్వోత్కృష్టముగా, సర్వులచే పరిగణింపబడుటచేత తన సహజ విజ్ఞాన బలంబు నుపయోగించి ఈశ్వర జగత్సృష్టి మర్మంబులు గుర్తించి, సర్వేశ్వరుని సర్వదా భక్తితో భజించుచు, సన్మార్గ ప్రవర్తకుడై తన మానవ జన్మను సార్థక మొనర్చు మానవశ్రేష్ఠుడే ఉత్తముడు, మహాజ్ఞాని, పండితుడు, మోక్షశిఖరారోహణార్హుడు.

సహజ సంవర్ధమాన నిరంతర భగవధ్యాన పరాయణులగు, మహర్షులచే, ముక్తిసాధారోహణ సోపానంబులు పెక్కులు పేర్కొనబడినవి. అందు భక్తి, జ్ఞాన, వైరాగ్యంబులు ముఖ్యంబులు. వీనిలో "మోక్షకారణ సామగ్ర్యాం భక్తిరేవ గరీయసీ" యను ప్రమాణ రీత్యా భగవద్భక్తిమార్గమే ప్రధానము. భక్తి యననెద్ది? మున్ను దేని సహాయమునం జేసి ప్రహ్లాద, నారద, తుంబుర, శౌనకాది మహాభక్తులు విదేహకైవల్యముక్తిప్రాప్తులై బ్రహ్మానందపరవశంబున అసమాన శేముషీ ధురంధరులై విరాజిల్లిరో అదియే భక్తి యనబడును. అనగా నిత్యసచ్చిదానందప్రదంబగు పరబ్రహ్మమును సగుణమూర్తిగా భావించి, తన్మూర్తిని త్రికరణశుద్ధిగా ధ్యానించుటయే భక్తి యనబడును.

శ్లో. నిర్గుణం చేంద్రియాతీతం
నిరాకారం నిరంజనం,
స్వభక్తరక్షణార్థాయ
జాయతేన యుగే యుగే.

అను ప్రమాణమునే వ్యక్తీకరణము చేయుచు కృష్ణభగవానులు గీతలో

శ్లో. పరిత్రాణాయ సాధూనాం
వినాశాయ చ దుష్కృతం,
ధర్మసంస్థాపనార్థాయ
సంభవామి యుగే యుగే.

అని చెప్పియున్నారు. అట్లు లోకోద్ధరణార్థము అవతరించిన పరబ్రహ్మ ప్రతిబింబమూర్తులనేకములు గలవు. వారిలో శివ, కేశవులు అగ్రస్థానమును వహించిరి. వీరిలో ఎవరిని భక్తితో పూజించినను నామస్మరణభేదమే గాని ఫలభేదమేమియు లేదని యీ క్రింది కృతి దృఢపరచుచున్నది.

శ్లో. యో విష్ణు స్స స్వయం రుద్రో
యో రుద్ర స్స జనార్దనః,
ఇతి మత్వా భజే ద్దేవం
స యాతి పరమాం గతిం.

ఎవడు విష్ణువో వాడే రుద్రుడు. ఎవడు రుద్రుడో యాతడే జనార్దనుడు. ఇట్లెరింగి యా దేవుని భక్తితో భజించువాడు పవిత్రమగు పరమపదమును పొందుచున్నాడు. మోక్షాపేక్షకునకు భగవద్భక్తి ప్రథమకర్తవ్యము. భక్తికంటె సులభోపాయము మరిలేదు, భక్తియే ముక్తికి కారణము.

శృతి. కారణేన వినా కార్యం నోపేతి భక్త్యా
వినా బ్రహ్మజ్ఞానం కదాపి న జాయతే,
తస్మా త్త్వమపి సర్వోపాయాన్
పరిత్యజ్య భక్తిమాశ్రయ.

అను నారాయణోపనిషత్తు ప్రమాణము ననుసరించి కారణములేక కార్య మెటుల లేదో అట్లే భక్తి లేక బ్రహ్మజ్ఞానము లభింపదు.

"జ్ఞానం వినా మోక్షో న సిద్ధ్యతి" అను శాంకరమతానుసారముగా బ్రహ్మజ్ఞానము లేక మోక్షము లభింపదు. గాన ప్రతి ముముక్షువును ప్రప్రథమమున సర్వోపాయములను విడిచి దైవభక్తిని బూనవలయును.

సీ. నారాయణుని దివ్య ॥ నామాక్షరములపై
గరగని మనములు ॥ కఠినశిలలు
మురవైరి కథలకు ॥ ముదితాశ్రు రోమాంచ
మిళితమై యుండని ॥ మేను మొద్దు
చక్రికి మ్రొక్కని ॥ జడునియాదలనున్న
కనక కిరీటంబు ॥ కట్టె మోపు
మాధవార్పితముగా ॥ మనని మానవుసిరి
వనదుర్గచంద్రికా ॥ వైభవంబు

గీ. కైటభారిభజన ॥ గలిగియుండనివాడు
గాలిలోన నుండి ॥ కదలు శవము
కమలనాభు పదము ॥ గననివాని బ్రతుకు
పసిడికాయలోని ॥ ప్రాణి బ్రతుకు.

బండిని రోడ్లవెంట వేగముగా బరుగిడజేసినచో బాటయందలి ధూళియంతయు మనలనే గప్పును. అట్లే నీ యాత్మృతను వృద్ధిచేసినచో నీకే వ్యాధి కలుగ జేసికొందువు.

—టికింగ్ ట్వావో నుండి.

శ్రీ వాసుదేవ మననము

ద్వితీయ వర్ణకము

శ్రీ మాచిరాజు శ్రీరామకృష్ణ

(గతసంచిక తరువాయి)

"అదెట్లన.—

"ప్రభవౌ సర్వవిద్యానాం సర్వజ్ఞౌ జగదీశ్వరౌ, నాన్య సిద్ధామల జ్ఞానం గూహమానౌ నరేహితైః। అథోగురు కులేవాస మిచ్ఛంతావుపజగ్మతుః। కాశ్యం సాందీపనిం నామహ్యావంతి పురవాసినం। యథోప సాద్యతౌ దాంతౌ గురౌ వృత్తి మనిందితాం। గ్రాహయంతౌ వుపేతౌ స్మ భక్త్యా దేవ మివా దృతౌ॥" (భాగ. 10-45-30, 31, 32.) "అథోసర్వ విద్యానాం ప్రభవౌ ఉత్పాదకౌ। సర్వజ్ఞౌ జగదీశ్వరావపి తౌ। అనన్యసిద్ధం। గురూపదేశం వినాస్వతస్సిద్ధమమల మప్రతిహతం జ్ఞానం। నరేహితైః (నర + ఈహితైః) నరచేష్టితైః। గూహమానౌ ప్రచ్ఛాదయంతౌ। లోక సంగ్రహార్థం విద్యాగ్రహణార్థం గురుగృహేవాసమిచ్ఛంతౌ। కాశ్యం కాశ్యగోత్రజం। కాశ్యజాతంవా। అవంతి పురవాసినం సాందీపన్యాఖ్యం గురుం హేతి ప్రసిద్ధతయా ఉపజగ్మతుః। తౌయథాయథావత్ సమిత్పాణిత్వాది ప్రకారేణతం గురుముప సాద్య ప్రాప్య। దాంతౌ జితేంద్రియౌసంతౌ అనిందితాం నిర్దుష్టాం గురౌవృత్తిం గ్రాహయంతౌ అన్యాన్ శిక్షయంతౌ। ఆదృతౌ ఆదరయుక్తౌ గురుణాపి బుద్ధిప్రకర్షా త్సమ్మానితౌ। వాసుదేవ మివభక్త్యా గురుముపేతౌస్మ। సేవితవంతౌ॥" (అన్వితార్థ ప్రకాశిక)

సర్వ విద్యానాం ప్రభవౌ = సకల విద్యలకు మూలకారణమై, సర్వజ్ఞౌ = సర్వజ్ఞులై, జగదీశ్వరౌ అపి = సర్వజగంబులకును నియామకులైనను, న-అన్యసిద్ధం. అనన్యసిద్ధం = గురూపదేశము లేకయే తమకు స్వాభావసిద్ధమైన, అమలజ్ఞానం = అప్రతిహతమైన జ్ఞానమును, నరేహితైః = మానవ చేష్టలచేత, గూహమానౌ = ఆచ్ఛాదనము చేయుచున్నవారై, లోక సంగ్రహార్థం = లోకులకు సన్మార్గమును బోధించుట కొఱకు; విద్యా గ్రహణార్థం=విద్య నభ్యసించుటకొఱకు, గురుగృహేవాస మిచ్ఛంతౌ = గురుకుల వాసము జేయగోరుచు, కాశ్యం = కాశ్యప గోత్రజుండును కాశీపురమునందు జన్మించిన వాడును, అవంతి పుర వాసినం = అవంతిపుర నివాసియునగు, సాందీపన్యాఖ్యం గురు = సాందీపనియను పేరం బ్రసిద్ధుడైన సద్గురుని గూర్చి, హేతి = ప్రసిద్ధముగ నుపసదనము చేసిరి. తౌ = ఆ బలరామకృష్ణు లుభయులును, యథా = విధ్యుక్తప్రకారముగ సమిత్పాణులై, తం గురుం ఉపసాద్య = సాందీపనియన సుప్రసిద్ధుండైన సద్గురుని పొంది,

దాంతౌ = జితేంద్రియులై, అనిందితాం = నిర్దుష్టమైన, గురౌవృత్తిం = సద్గురు విషయమై చేయందగిన యుపచారమును, గ్రాహయంతౌ = తాము చేయుట పూర్వకముగ నితరులకు బోధించుచున్న వారగుచు, ఆదృతౌ = గురుని సమ్మానించు వారును, తమ బుద్ధి విశేషము వలన గురునిచేతం గూడ సమ్మానింప బడిన వారునై దేవమివ = భగవంతునియందు వలె, భక్త్యా=పరమ ప్రేమతో, గురుం = సాందీ న్యాఖ్య సద్గురుని, ఉపేతౌస్మ = సేవించిన వారైరి. "శా॥ ఉర్విన్ మానవు లెవ్వరైన గురువాక్యోద్యుక్తులై కాని త । త్త్వారా రంభముసేయ బోలదనుచున్ బోధించు చందంబునన్। సర్వజ్ఞత్వముతో జగద్గురువులై సంపూర్ణులై యుండియున్। గుర్వంగీకరణంబు సేయజని రా గోవిందుడున్ రాముడున్" "తస్మాత్సర్వ ప్రయత్నేన గురుపాదం సమా శ్రయేత్॥" (యోగశిఖ ఉ. 6-23) అందు వలన సమస్త ప్రయత్నముల చేతను సద్గురు పాదముల నాశ్రయింపవలయును.

"పరోపదేశ పాండిత్యం సర్వేషాం సుకరం నృణాం। ధర్మేస్వీయ మనుష్ఠానం కస్యచిత్సు మహాత్మనః॥" పరులకు ధర్మములనుపదేశించుట బహు సులభము. ఇతరులకు ధర్మోపదేశమును జేయుటయందు సర్వజనులకును పాండిత్యము శరవేగమున బయలుదేరును. స్వధర్మానుష్ఠా నమునందు నిష్ఠగల మహాత్ముడు మాత్ర మరుదై యుండును. "గురవో బహవస్సంతి శిష్య విత్తాపహారకాః। తమేకం దుర్లభం మన్యే శిష్య హృత్తాపహారకం॥" పరమ భాగవతోత్తముల వలెను మహావేదాంతుల రీతిని తత్త్వజ్ఞానుల భంగిని సర్వసంగ పరిత్యాగుల చందమునను నటించుచు తన్మూలమున శిష్య ధనాపహార ణమే ముఖ్య జీవనోపాధిగ నేర్పఱచుకొని దేశ మంతట ద్రిమ్మరుచు నజ్ఞాన లోకమునుండి ధనము నాకర్షించుచు వారిని భ్రమప్రమా దములకు లోనుగాజేయు జ్ఞానశూన్యులైన నామమాత్ర గురువేషధారు లిక్కాలమున పెక్కురు గలరు. కాని "గుశబ్దస్త్వంధకారః స్యాద్రుశబ్దస్తన్నిరోధకః। అంధకార నిరో ధిత్వాద్గురు రిత్యభిధీయతే॥" (అద్వయతారక. ఉ.) 'గు' అను శబ్దముచేత అంధకారము సూచింప బడుచున్నది. 'రు' అను శబ్దముచేత అంధకార నివర్తకమైన తేజస్సు సూచింప బడుచున్నది. కనుక అంధకార నిరోధకమైన తేజస్సు 'గురుః' అను సంజ్ఞచే సంభవింపబడు చున్నది. ప్రస్తుతమున శిష్యుని ఆవరించియున్న అజ్ఞానాంధకారమును సుబోధిత జ్ఞానరూప తేజస్సుచేత నశింపజేసి శిష్యుని హృదయతాప మును నివర్తింపజేయ సమర్థుడైన మహాత్ముడే ఆ తేజస్స్వరూప సద్గురువని శ్రుతి ప్రతిపాదించు చున్నది. "గుం అజ్ఞానం రుణద్ధీతి నాశయతీతి గురుః" అజ్ఞానము నంతమొందించు నతడు గురువని వ్యుత్పత్త్యర్థము. శిష్యహృత్తాపహారు డగు సద్గురువు వేల సంఖ్యలలో నొక్కడు మాత్రమే యుండును. అట్టిమహాత్ముడతి దుర్లభుడని భావింపవలయును. "జటిలో ముం డీ లుంఠితకేశః కాషాయాంబర బహుకృత వేషః। పశ్యన్నపిచ న పశ్యతిమూఢో హ్యుదర నిమిత్తో బహుకృతవేషః॥" (తోటకాచార్యః) జడలు గలవాడైనను కాషాయ వస్త్రములచేత విశేషముగ కల్పింపబడిన రూపము గల వాడై నను మూఢుడనగా "దేహవర్ణాశ్రమ కర్తృ త్వ భోక్తృత్వాద్యహంకారభావనా రూఢో మూఢః॥" (నిరాలంబ. ఉ.) దేహవర్ణా శ్రమ కర్తృత్వభోక్తృత్వాదుల యందు

ఆత్మాత్మీయత్వ భావముతో పరిపూర్ణుడై ఆత్మజ్ఞాన శూన్యుడైన యవివేకి "పశ్యన్నైవతన్నపశ్యతి" (బృ. 4-3-23) జగదాకార వివర్త సత్యవస్తువును సర్వదా చూచుచున్న వాడైనను తత్త్వమును గ్రహింపజాలకున్నాడు. తానెవరో బ్రహ్మమెవరో తెలియ నేరకున్నాడు. ఎట్టి వైరాగ్యము చేతనో కాషాయాంబర జటాధారణాదుల స్వీకరించు వాని నిట్లననగునా యన విస్తృతమగు నీ లాంఛనము ఉదరపోషణ నిమిత్తమే గదా! "పఠంతి వేదశాస్త్రాణి బోధయంతి పరస్పరం। నజానంతి పరంతత్త్వం దర్వీపాకరసంయథా" వేదశాస్త్రములను పఠించుచున్నారు. ఒకరికొకరు బోధించుచున్నారు. అయినను పాకరసగ్రహణ మెఱుంగజాలని గరిటెవలె పరబ్రహ్మ తత్త్వగ్రహణ పారీణులు గాజాలకున్నారు. "కుశలో బ్రహ్మవార్తాయాం వృత్తిహీనః సురాగ్యపి। న సజ్ఞానీ నాఽపియోగీ కేవలో దుఃఖభాగసౌ" (తేజోబిందు ఉ. 1-46) పరబ్రహ్మతత్త్వమును గూర్చి పలువిధముల నేర్పుతో నుపన్యసింప గలిగినను అఖండాకారాకారితవృత్తిగలవాడు గాక రాగద్వేషాద్యంతః కరణవృత్తి పరిపూర్ణుడైన పురుషుడు కేవల దుఃఖభాగుడే యగును కాని జ్ఞానియు గాజాలడు, యోగియు గానేరడు. "తేఽప్యజ్ఞానతయానూనం పునరాయాంతి యాంతి చ" (తేజోబిందు. ఉ. 1-46) అట్టి యజ్ఞాను లీ సంసారమునందు గమనాగమనముల నవిచ్ఛిన్నముగ బొందుచుందురు. "విషయావిష్టచిత్తానాం విష్ణ్వావేశః సుదూరతః" విషయములయం దత్యంత సక్తమైన చిత్తముగల వారలకు ఆత్మవిజ్ఞాన మతిదూరము, "అనుభూతం వినామూఢో వృథా బ్రహ్మణిమోదతే। ప్రతిబింబిత శాఖాగ్రఫలాస్వాదన మోదవత్" (మైత్రేయ. ఉ. 2-22.) ఆత్మసాక్షాత్కారము ననుభవించకయే వేదాంతశాస్త్ర పఠన మాత్రమున బ్రహ్మానుభవ జ్ఞానమును బొందినట్లు మూఢుడు వ్యర్థముగా సంతోషించుచున్నాడు. అది నీటియందు ప్రతిఫలించిన తరు శాఖాగ్రస్థ ఫలమును చూచి తా ననుభవించి నటుల ఆనందించెడి అవివేకియొక్క సంతోషము వంటిదే యగును. "జ్ఞానహీనం గురుం ప్రాప్య కుతో మోక్షమవాప్నుయాత్। భిన్న నావాశ్రయోస్తబ్ధో యథాపారం న గచ్ఛతి" సముద్ర తరణము కొఱకు శిథిలతరణి నాశ్రయించి సముద్రమును దరింపనేరక మున్నీటమునిగిన మూఢుని వడువున భవమహార్ణవ తరణము కొఱకు, జ్ఞానహీను డగుటవలన నంధప్రాయుడును, అనుష్ఠాన శూన్యుడగుటవలన పంగుప్రాయుడును, ఆత్మజ్ఞానానుష్ఠానములు రెండును గలిగి యుండని వాడగుటవలన స్వరూపోజ్జీవన కారి కానటువంటి జడుడును అగునట్టి కుహనా గురువు నాశ్రయించి యజ్ఞానులు ఆత్మజ్ఞానము నెట్లు పొందగలరు? సంసార సాగరమున సదా మునుగుచు తేలుచునుందురుగాని యెన్నటికిని జ్ఞానము సిద్ధించదు, ముక్తులు గాజాలరు. కనుక బ్రహ్మవిద్య నభ్యసించుటకొఱకు సత్యవస్త్వనుభవజ్ఞాన శూన్యులైన కుహనా గురువుల నాశ్రయించిన ప్రయోజనము లేదు. "అర్కేచేన్మధువిందేత కిమర్థం పర్వతం వ్రజేత్" ఊరి ప్రక్కనున్న జిల్లేడు చెట్లయందే తేనె లభించు నెడల పర్వతారణ్యములం గూర్చి బోవ బనియేమి? "త్రిజగతి సజ్జన సంగతి రేకాభవతి భవార్ణవ తరణే నౌకా" (పద్మపాదం) ముల్లోకముల యందును సత్పురుష సహవాస మొక్కటియె సంసార దుస్తర ఘోర పారావార సంతరణమున నోడయగుచున్నది.

సత్పురుషు డనగా "న కామకర్మ బీజానాం యస్య చేతసి సంభవః। వాసుదేవైక నిలయః సవై భాగవతోత్తమః" (భాగ. 11-2-50) కామమన విషయ భోగాభిలాష. తన్నిమిత్తకములును, జీవుల పునశ్శరీర గ్రహణహేతుభూతములు నగు పుణ్య పాపకర్మ బీజములకు ఉత్పత్తి యెవని చిత్తమునందు గలుగదో, ఎవ్వని చిత్తము వాసుదేవునికి మాత్రమే ఆశ్రయమై సదా వర్తించుచుండునో అనగా నిరంతర కేవల పరబ్రహ్మ నిష్ఠం దగిలి యుండునో అట్టి అకామహతుడైన శ్రోత్రియుడే పరమ భాగవతోత్తముడైన సత్పురుషుడని శ్రీమద్భాగవత వచనము. "మహత్సంగస్తు దుర్లభోఽగమ్యోఽమోఘశ్చ" (నారదభక్తి. సూ. 39) అట్టి మహాత్ముల సహవాసము బహు దుర్లభము. అగమ్యము. అమోఘము నగును. అనగా అట్టి మహాత్ముల సాంగత్యము లభించుటయె కడు దుర్లభము. అట్టి మహాత్ముల సహవాసము ప్రాప్తించినను వారిని గుర్తించి గ్రహించుట మిక్కిలి దుర్లభము. అట్టి మహాత్ముల సహవాసము లభించి వారిని గుఱుతుపట్టి తెలిసికొనజాలకున్నను వారితోడి సాహచర్యము మాత్రము వ్యర్థము గానేరదు. అమోఘ ఫలప్రదమగును. అట్టి మహాత్ములు స్వభావసిద్ధముగ సర్వదా లోకమునకు శ్రేయోదాయకులుగనే యుందురు. లోకబాంధవుడైన భాస్కరుని జనుపాంధుడు గ్రహించ జాలకున్నను ఎండలో నిలువబడిన వానికి చలి దూరమగును. అట్లే మహాత్ములను గుర్తించి గ్రహింపజాలకున్నను వారి సహవాసముచే అజ్ఞాన మంతరించును. ఆత్మానంద మనుభూతమగును. సత్సాంగత్యమే ముక్తికి నిధానము. "సత్సంగత్వే నిస్సంగత్వం నిస్సంగత్వే నిర్మోహత్వం। నిర్మోహత్వే నిశ్చలతత్వం నిశ్చలతత్త్వే జీవన్ముక్తిః" (శంకరాచార్యః) జ్ఞానుల సహవాసము లభించెనా కామినీకాంచనాదులయందు ప్రేమానుబంధము వీడును. ఆ ప్రేమానుబంధము వీడెనా సంసార వ్యామోహము విడుచును. సంసారమునందు వ్యామోహము విడిచెనా నిశ్చల పరతత్త్వ జ్ఞాన ముదయించును. ఆ పరతత్త్వ జ్ఞానము యొక్క నిత్యనిరంతర నిష్ఠచేత జీవన్ముక్తి సిద్ధించును. "యదా పుణ్య విశేషేణ లభతే సంగతిం సతాం। మద్భక్తానాం సుశాంతానాం తదా మద్విషయా మతిః। మత్కథాశ్రవణే శ్రద్ధా దుర్లభా జాయతే తతః। తతస్స్వరూప విజ్ఞాన మనాయాసేన జాయతే" (భక్త పారిజాతము) అనేక జన్మసమనుష్ఠిత పుణ్యపుంజ విశేష పరిపాక వశమున నా భక్తులును సుశాంతులునగు సత్పురుషుల యొక్క సాంగత్య మెన్నడు లభించునో అప్పుడు నాయందనన్య భక్తిప్రయుక్త బుద్ధి కలుగును. అంతట నాయొక్క కథాశ్రవణాదికము నందు దుర్లభమగు శ్రద్ధజనించును. అటు తరువాత స్వస్వరూప విజ్ఞాన మనాయాసముగ నధిగతమగును. దానం జీవన్ముక్తి తటస్థించును. "సకల వేద శాస్త్ర సిద్ధాంత రహస్యం జన్మజన్మాభ్యస్తాత్యంతోత్కృష్ట సుకృత పరిపాక వశాత్సద్భిః సంగోజాయతే। తస్మాద్విధినిషేధ వివేకోభవతి। తతస్సదాచార ప్రవృత్తిర్జాయతే। సదాచారాదఖిల దురితక్షయో భవతి। తతస్సద్గురు కటాక్ష మంతఃకరణ మాకాంక్షతి। తస్మాత్సద్గురు కటాక్షలేశ విశేషేణ సర్వసిద్ధయ స్సిద్ధ్యంతి। సర్వబంధాః ప్రవినశ్యంతి। శ్రేయోవిఘ్నాస్సర్వే ప్రలయం యాంతి। సర్వాణి శ్రేయాంసి స్వయమేవాయాంతి। యథా జాత్యంధస్యస్వరూప జ్ఞానం నవిద్యతే తథా గురూపదేశేన వినా కల్పకోటి

శ్త్రైరపి తత్త్వజ్ఞానం నజాయతే। తస్మాత్సద్గురు కటాక్షలేశ విశేషాణా చిరాదేవ తత్త్వజ్ఞానం భవతి। యదాసద్గురు కటాక్షోభవతి తదాభగవత్కథాశ్రవణ ధ్యానాదౌ శ్రద్ధాజాయతే। తస్మా ద్ధృదయస్థితానాది దుర్వాసనాగ్రంథి వినాశోభవతి। తతోహృదయ స్థితాః కామా స్సర్వే వినశ్యంతి। తస్మాద్ధృదయ పుండరీక కర్ణికాయాం పరమాత్మావిర్భావో భవతి।
రా వైష్ణవీ భక్తిర్జాయతే। తతో వైరాగ్య ముదేతి। వైరాగ్యా ద్బుద్ధివిజ్ఞానా విర్భావోభవతి। అభ్యాసాత్త జ్ఞానం క్రమేణ పరిపక్వం భవతి। పక్వ విజ్ఞానా జ్జీవన్ముక్తో భవతి'' (మ, నా. ఉ. 5 అ.) సమస్త వేద శాస్త్ర సిద్ధాంత రహస్యము అనేక జన్మముల యం దవిచ్ఛిన్నముగ నభ్యసింపబడిన దగుట వలన నా యత్యంతోత్కృష్ట సుకృత పరిపాక వశమువలన సత్పురుష సహవాసము సమకూడును. సజ్జన సహవాసము వలన విధినిషేధ వివేకజ్ఞాన ముదయించును. అంతట సదాచార ప్రవృత్తి కలుగును. సదాచారము వలన సకల దురితక్షయ మగును. అంతట నిర్మలమైన అంతఃకరణము సద్గురు కటాక్షము నాకాంక్షించును. సద్గురు కటాక్షలేశ విశేషముచేత సర్వసిద్ధులు సిద్ధించును. భావిజన్మ బీజములై సర్వకర్మ బంధములు సంపూర్ణముగ నశించును. పొందదగు పరమ పురుషార్థ ప్రాప్తికి రాదగు విఘ్నము లన్నియు విశేషముగ నివర్తించును. సకల సుభములు స్వయముగ చేకూరును. జాత్యంధునకు రూపజ్ఞానము కలుగని విధమున బ్రహ్మవిద్గురుని బోధన వినాగా అనంతకోట్ల కల్పముల కైనను తత్త్వజ్ఞానము తెలియబడదు. అందువలన సద్గురు కటాక్ష లేశముచేతనే ఆత్మజ్ఞాన మచిర కాలమున అనుభూత మగును. అదెట్లనగా సద్గురు కటాక్ష మెప్పుడు కలుగునో అప్పుడు భగవత్కథా శ్రవణాదులయందు శ్రద్ధ జనించును. భగవత్కథా శ్రవణధ్యానాదుల వలన అనాదిగ హృదయము నధిష్టించి యున్న దుష్టములగు వాసనాగ్రంథు లన్నియు దూరీకృతములగును. అంతట మానసస్థితములై యున్న మనోరథములన్నియు నిశ్శేషముగ నశించును. అందువలన బరిశుద్ధమైన యంతఃకరణము నందు పరమాత్మా విర్భావము (పరోక్షజ్ఞానము) కలుగును. అంతట దృఢతరమైన వైష్ణవ భక్తి యంకురించును. అపుడు తీవ్రమైన వైరాగ్యముదయించును. తీవ్రవైరాగ్యము వలన బుద్ధి యందు పరమాత్మ విజ్ఞానావిర్భావము (ఆత్మాపరోక్షజ్ఞానము) కలుగును. నిదిధ్యాసనాభ్యాసము వలన క్రమముగ నాయపరోక్షజ్ఞానము పరిపక్వ మగును. పరిపక్వ పరమాత్మ విజ్ఞానము వలన జీవన్ముక్తుడగును''. అని శ్రుతిస్మృతులు బోధించు చున్నవి. ''మహత్సేవాంద్వార మాహుర్విముక్తేః। తమోద్వారం యోషితాం సంగిసంగమ్॥'' (భాగ. 5-5-2.) ''వామా హేమాది విషయ వాంఛలయం దత్యంత సక్తులగు కాముకుల సంగంబు నిరయరూపంబైన సంసారద్వారము. మహాత్ముల సేవ మోక్ష ద్వారము'' అని బంధమోక్ష నిదానము ప్రతిపాదింప బడినది. ''సంసారేఽస్మిన్ క్షణార్థోఽపి సత్సంగశ్శేవధిర్నృణాం। యస్మా దవాప్యతే సర్వం పురుషార్థ చతుష్టయం'' (భాగ. 11-2-30) ''ఏ సత్సాంగత్యమువలన పురుషార్థ చతుష్టయము సర్వము సంప్రాప్త మగుచున్నదో అట్టి సత్పురుష సహవాసము ఈ ప్రపంచమునం దొక్క యరక్షణ కాలము లభించినను మానవులకది పరమానంద ప్రద మగు పెన్నిధి ప్రాప్తియె''యని చెప్పబడు

చున్నది. కనుక విధ్యుక్త స్వధర్మానుష్ఠాన
విహీనులును వేదశాస్త్ర దైవద్విజాదులయందు
ద్వేషులును ("ద్విజత్వం విధ్యనుష్ఠానాత్
విప్రత్వం వేదపాఠతః। బ్రాహ్మణ్యం బ్రహ్మ
విజ్ఞానాత్ ఇతి వేదాంత డిండిమః" స్వవర్ణా
శ్రమధర్మా చరణపరుడే ద్విజుడు. స్వాధ్యాయ
ప్రవచన కుశలుడే విప్రుడు. బ్రహ్మవేత్తయే
బ్రాహ్మణుడు.) స్వధర్మ నిర్వహణమునం దభి
ప్రాయమే లేక సంసారలంపటత్వము చేత
విషయాసక్తులు నగుచు విముక్తిమార్గం బెఱుం
గక, వర్తమాన కాలమున విరివిగ బ్రకటి
తములై సులభసాధ్యము లగుచున్న వేదాంత
గ్రంథములను స్వయముగ నించుకించుక పఠించి
యంతమాత్రముననే తాము కృతార్థులై నటుల
నిశ్చయించుకొని బ్రహ్మజ్ఞులమని చెప్పుకొనుచు
పరులకు దత్త్వోపదేశముల జేయుచు, జ్ఞానుల
చందమున యోగుల భంగి యతీశ్వరుల రీతిని
మునీశ్వరుల విధమున సాధువులవలె నుదర
పోషణార్థమైన బహుకృత వేషముతో ధన
సంపాదనమే ముఖ్యవృత్తిగ దేశమున సంచ
రించుచు అజ్ఞానులైన ప్రజలను భ్రమప్రమాద
ముల పాలుజేయుచుండు తమ్మ దామెఱుంగని
కుటిల వర్తనుల సంసర్గము దుస్సంగమగును.
"భగ్నా కృషేర్భాగవతా భవంతి"= అన్ని
కృషులు భగ్నమైనవారు భాగవతులయ్యెదరు.
భాగవత వాలకముతో లోకమును మోసము
చేయుచుందురు. "దుస్సంగః సర్వథైవ
త్యాజ్యః॥" (నారదభక్తి. సూ. 3-10) అట్టి
దుస్సంగము అనగా దుర్జనసంసర్గము సర్వ విధ
ముల చేతను వర్జనీయము. "యాత్యేవాభక్త
సంసర్గాదుష్టాత్సర్వాద్య థానరః॥" మనుష్యుడు
దుష్టోరగమును జూచి దూరముగ పాఱిపోవు
రీతిని ముముక్షువు దుస్సంగమునకు దూరముగనే
యుండవలయును" అనున్యాయమున ఆస్తికులు
బుభుత్సువులు ముముక్షువులు నగు పురుషులు
ఖ్యాతి లాభ పూజల నపేక్షించు కుహనా గురు
వుల సహవాసము నెన్నడు నపేక్షింపక వారి
నుపేక్షించుటయె మిక్కిలి శ్రేయస్కరము.
ఎన్నడు నట్టివారి చెంత జేరి ఆశ్రయింపం జనదు.
"గురుకరుణ యైవనావా ప్రాక్తన భాగ్యాను
కూల మారుతయా। దుస్సహదుఃఖ తరంగ
స్తుంగస్సంసార సాగర స్తీర్ణః॥" (అద్వైతతారా
వళి. 27) దుస్సహదుఃఖములనెడి ఉత్తుంగ
తరంగసంకులమైన సంసారసముద్రమును, బహు
జన్మార్జిత పుణ్యమనెడి యనుకూల వాయుసహా
యముతో సద్గురు కటాక్షమనెడి తరణి సాంగ
త్యముననే తరింపవలయును. "న తపాంసి
నతీర్థాని నశాస్త్రాని జపోనహి। సంసారసాగ
రోత్తారే సజ్జనా సేవనంవినా॥" (యోగవాశి
ష్ఠము.) సద్గురు సంశ్రయమును, సేవయువినాగా
తపస్సులు తీర్థములు శాస్త్రములు జపములును
సంసారసాగరము నుత్తరించుటయందు సాధ
నములు గానేరవు. "రామోహం జనయత్యేవ
రామోహమితి ధీర్నచేత్। స రామోహమితి
జ్ఞాతుం స రామస్సజ్జనాంతికే॥" శ్రీరాముడ
నేనెయనెడి అప్రతిబద్ధ శేముషి సిద్ధించని యంత
వఱకు పత్నీపుత్ర ధనాదిసంసారము మోహ
మును కలుగజేయుచునే యుండును. ఆ శ్రీరా
మాత్మైకత్వజ్ఞాన సంపాదనార్థము సద్గురు నాశ్ర
యింప బోవుడము' అనెడి శాస్త్రము ననుస
రించి శ్రోత్రియుడును త్యక్త సర్వైషణుడును
ఆశాపాశ విముక్తుడును మనోలయ వాసనా
త్యాగ పూర్వకముగ నిరంతర పరబ్రహ్మ
నిష్ఠుడును అగు సద్గురువునే ఆశ్రయించి వారి
సాన్నిధ్యముననే బ్రహ్మవిచారణ జేసి ఆత్మాను
భవమును పొందవలయును. (సశేషము)

లక్ష్యసిద్ధి

'చింగ్' అను రాజుగారి వడ్రంగి సంగీతవాద్యముల దగిలించు చిలుకకొయ్య నొకదానిని జేయుచుండెను. అది అసాధారణ ప్రతిభాసమన్వితమై యుండుటవలన నెందరో దానిని జూడ వచ్చుచుండిరి. వారెల్లరు 'ఇది మానవసృష్టికాదు. దైవికమే' అని చెప్పుకొనువారు. ఈ మాట విన్న రాజకుమారుడు 'లూ' 'మీ పనియం దేమి విచిత్రము గలదు?' అని వడ్రంగి నడిగెను.

వడ్రంగి: విచిత్రమేమియు లేదు గాని ప్రభూ! ఒక్క విషయము మాత్రము చెప్పవలసి యున్నది. నేను ఆ చిలుకకొయ్యను చేయుచున్నంతవఱకును నాలోని ప్రాణశక్తి కొంచెమయినను తక్కువపడక (సంపూర్ణముగా) నున్నదా యని చూచుకొనువాడను. మొట్టమొదట నా మనస్సును శాంతిమయముగా జేసికొందును. మూన్నాళ్లు గడచుపర్యంత మిట్లే యుండి ఆపైన ఈ కార్యమువలన నాకు గలుగనున్న లాభాలాభముల సంపూర్ణముగ మఱచిపోవుదును. అయిదు దినములయిన పిదప దానివలన నాకు రాగల కీర్తినిగూడ మఱతును. ఇట్లే ఏడుదినములకు నా శరీరము అవయవములు—వీనినన్నిటిని సంపూర్ణముగా విస్మరింతును. ఆ పిదప మీ దర్బారు మాటగూడ జ్ఞాపకమే యుండదు. అప్పుడే నా నేర్పరితనము ఏకాగ్రతను బడయును. అపుడు నాకు కలతనొందింపగల విషయ మణుమాత్రమును నుండదు. అంతట లోయల దరినున్న అడవికి బోవుదును. మంచి చెట్టును వెదకుదును. ఆ చెట్టున నేను గోరు రూపమున్నదా యని జూచుకొందును. నేను చేసినపిదప నెట్టి రూపము గావలయునని తలంతునో ఆ రూపము ఆ చెట్టున గోచరించుచున్నదా యని పరీక్షింతును. అట్లు గోచరించిన వెంటనే నే నా కార్యము నారంభింతును. ఇదియే విషయము. స్వాభావసిద్ధమయిన నా నేర్పును ఈ చెక్కలమీద జూపుచుందును. నా కార్యములందు దేనిని దైవికమని చెప్పుకొనుచున్నారో దానికంతటికి నిదియే కారణము.

—(చువాంగ్ ట్ జి – చీనాదేశపు ట్వావో మతగ్రంథమునుండి)

గ్రంథసమీక్ష

చతుశ్శ్లోకీగీతా - భాగవతము

సైజు: డెమ్మీ 1/8 పుటలు: 28. వెల: ఆరు అణాలు. సమీకరణ – సమర్పణ: "శ్రీ శేషి". ప్రకాశకులు: వాసుదేవ గ్రంథమాల, శ్రీ వాసుదేవాశ్రమము, ఆలపాడు (పోష్టు), గుంటూరు జిల్లా.

యాతనామయమైన జీవితములోబడి ఆత్మ శాంతిని అభిలషించు ముముక్షువులకు దివ్య తత్త్వజ్ఞాన గవేషణకు శ్రీ భగవద్గీత భాగవతమువంటి పెద్ద పెద్ద గ్రంథములను చదువుట కవకాశము సంకుచితము. ఇట్టివారి సంకుచితావకాశములో గీతారహస్యమును భాగవత మహిమను తెలిసికొనెడి సౌకర్యార్థముగా "శ్రీ శేషి" గారు సమీకరించి సమర్పించిన చతుశ్శ్లోకీగీతా – భాగవతము ఇది. నిత్యమనన మునకు అత్యంతోపయోగకరమైనది.

సర్వమతాంతర సమన్వయ సిద్ధికొరకు తద్వారా లోకాభ్యున్నతికి శ్రీ వాసుదేవ గ్రంథమాల చేయుచున్న సేవ కొనియాడ దగినది.

+

యజ్ఞఫలము

అనువాదకులు: విద్వాన్ శ్రీ బులుసు వేంకటేశ్వరులు, బి. ఏ., ఆంధ్ర పండితులు, పి. ఆర్. కాలేజి, కాకినాడ. సైజు: డెమ్మీ ¼ పుటలు: 120. వెల: రెండు రూపాయలు.

తొలిసారి భారతి 1952, ఫిబ్రవరి, మార్చి, ఏప్రిల్ సంచికలయందు ప్రకటితమైన దిది.

శ్రీమద్రామాయణ కథ ననుసరించి వ్రాయబడిన శతాధికములగు రూపకములలో యజ్ఞఫలమొకటి. ఏడంకముల నాటకము. దశరథుని యజ్ఞఫలముగా శ్రీ రామావతారము, విశ్వామిత్రుని యజ్ఞఫలముగా శ్రీ రామాస్త్ర పరిగ్రహణము, జనకుని యజ్ఞఫలముగా శ్రీ సీతారాముల కల్యాణము ఈ నాటకకథావస్తువులు.

రాజవైద్య జీవరామ్ కాళిదాసశాస్త్రిగారు 1941 వ సంవత్సరములో సంస్కృత "యజ్ఞఫలము" వ్రాతప్రతిని పరిశోధించి ప్రకటించుచు ఏతద్గ్రంథ గవేషణలో కృతికర్త గోత్రనామాదులు కానరాకపోయినను భాసకృతమని భాసించుచున్న ప్రతిమాభిషేకాది పదుమూడు నాటకముల కెక్కువ సాజాత్యమున్న యజ్ఞఫలము భాసకృతమే యని నిర్ణయించినారు.

భాసుని జీవచరిత్ర సాధకమగు అంశము లేవియు నిన్న నేటివరకు చిక్కలేదు. ఇంతియ గాక 'ఇది భాసకవికృత'మని చెప్పుకొనదగిన గ్రంథ మొక్కటియు లభించలేదు. ఇట్టి విషమ స్థితిలో మరికొందరు పరిశోధకులు (డాక్టరు ఎ. డి. పులస్కర్, శ్రీ గోపాలదత్తశాస్త్రి గారు మొదలగువారు) బయలుదేరి యజ్ఞఫల కర్తృత్వమునుగూర్చి వాదప్రతివాదనలు కావించుకొనుచున్నారు. ఇక అనువాదకులును ఈ నాటకము భాసునిదే యనుటకు శ్రీ పులస్కరు మున్నగువారు తెలిపిన హేతువాదమును విపులీకరించారు.

భాసునివని చెప్పబడుచున్న యితర నాటకములతో సాజాత్యమందియున్నంతమాత్రమున నిది భాసకృతమని చెప్పనొప్పదేమో! భాసరచనా విన్యాసమును విధానమును శైలిని అనుసరించి భాసుని అడుగుజాడలలో అన్యులెవరైనను రచియించుటకుకూడ అవకాశ ముండగలదు.

యజ్ఞఫల నాటక కర్తృత్వవిషయమైన శుష్కవాదనలను పరిశోధక మహాశయులకే విడిచి పాఠకలోకము అనువాద స్వారస్యమును అనుభవించెదరుగాక! శ్రీ బులుసువారి నాటకానువాదములలో రసపుష్టి కలిగిన ఉత్తమోత్తమ నాటకము యజ్ఞఫలము.

శ్రీ శారదాదేవి జన్మతిథిపూజ: సోమవారము 8-12-1952

మఠమున బహిరంగోత్సవము: ఆదివారము 14-12-1952

శ్రీ రామకృష్ణమఠ ప్రచురణములు

శ్రీ రామకృష్ణ బోధామృతము (సంగ్రహ జీవితసహితము)

540 పుటలు సర్వాంగ సుందరమగు చతుర్థ ముద్రణము వెల రూ. 3–4–0

శ్రీ మద్భగవద్గీత

480 పుటలు శ్రీధరీయ టీకాసార ప్రతిపద టీకా తాత్పర్య విశేషార్థ సహితము రూ. 3–0–0

శ్రీ వివేకానంద జీవిత చరిత్ర

432 పుటలు పండిత పామర రంజకమైన శైలి. అందమగు 6-వ కూర్పు రూ. 3–0–0

శ్రీ శారదాదేవి చరిత్ర

256 పుటలు ఇంటింటను ఉండతగిన దివ్యగ్రంథము. ముద్దులొలుకు రెండవ కూర్పు వెల రూ. 1–12–0

శ్రీ నాగమహాశయుని జీవిత చరిత్ర

186 పుటలు (ఆదర్శప్రాయుడగు గృహస్థుని జీవితము) వెల రూ. 1–4–0

శారదా ప్రసంగములు ...	2	8	0	
ప్రబోధరత్నాకరము ...	2	4	0	
రాజయోగము ...	2	4	0	
కర్మయోగము	1	8	0	
భక్తియోగము ...	1	4	0	
వివేకానందలేఖావళి (మొదటి భాగము)	1	8	0	
వివేకానందలేఖావళి (రెండవ భాగము)	1	8	0	
అనుష్ఠాన వేదాంతము ...	1	4	0	
వివేక సూర్యోదయము ...	1	0	0	
శ్రీ పరమహంస నీతికథా రత్నములు	0	12	0	
భక్తిమార్గము ...	0	8	0	
చికాగో నగరోపన్యాసములు ...	0	8	0	

గురూపదేశములు ...		0	8	0
నా సంస్కరణ యుద్ధవిధానము ...		0	6	0
నా గురుదేవుడు ...		0	6	0
శ్రీ పరమహంస జీవిత సంగ్రహము		0	4	0
నవీన భారతదేశము ...		0	4	0
ముక్తిమార్గము ...		0	3	0
సర్వం విష్ణుమయం జగత్ (తెలుగు)		0	3	0
శ్రీ రామనామ సంకీర్తనము ...		0	1	0
యతిగీతము (పద్యకావ్యము) ...		0	1	0
నా మతము	0 0 6 డజను	0	5	0
సింహగర్జన	0 0 6 డజను	0	5	0

ఇవియే కాక

సంస్కృత, ఆంగ్ల, ద్రావిడ, హిందీ, కన్నడ గ్రంథములును

వేదాంత కేసరి (ఆంగ్లము) శ్రీ రామకృష్ణ విజయము (తమిళము)

అను మాస పత్రికలును మా యొద్ద దొరకును

శ్రీ రామకృష్ణ పరమహంస, శ్రీ శారదాదేవి, శ్రీ వివేకానందస్వామి

మున్నగువారి ఛాయాచిత్రములును మాయొద్ద దొరకును

ఇట్లు వ్రాయుడు:

మేనేజరు, శ్రీ రామకృష్ణమఠము, మైలాపూరు, చెన్నపురి.

సంపాదకులు: శ్రీ ఋతజానందస్వామి; శ్రీ వెదురుమూడి వేంకటకృష్ణరావు
శ్రీ కే. ఎస్. ఎస్. రాజన్ గారిచే ది జ్యూపిటరు ప్రెస్సు లిమిటెడ్ (జి. టి. మద్రాసు) న ముద్రింపబడి,
శ్రీ శుద్ధసత్త్వానందస్వామిచే శ్రీ రామకృష్ణమఠము (మైలాపూరు) నుండి ప్రచురింపబడినది. 20-11-52.